

Tilastokeskuksen tilinpäätös vuodelta 2015

Diaarinumero	TK-21-896-14
Päiväys	29.2.2016

Sisällys

1	Toimintakertomus	2
1.1	Johdon katsaus	2
1.2	Vaikuttavuus	4
1.2.1	Toiminnan vaikuttavuus	4
1.2.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.3	Toiminnallinen tehokkuus.....	7
1.3.1	Toiminnan tuottavuus.....	7
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus.....	11
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustavuusvastaavuus	15
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta	17
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	17
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	18
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	21
1.6	Tilinpäätösanalyysi.....	27
1.6.1	Rahoituksen rakenne	27
1.6.2	Talousarvion toteutuminen.....	29
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	29
1.6.4	Tase	30
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	30
1.8	Arviointien tulokset.....	32
1.9	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	33
2	Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma.....	34
3	Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma	35
4	Tilastokeskuksen tase	36
5	Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liitetiedot	37
6	Allekirjoitus.....	41

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Vuonna 2015 Tilastokeskus juhli 150-vuotista taivaltaan. "Kansakunnan kuva – 150 vuotta tilastoja Suomesta" -näyttely Rahamuseossa toteutettiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Asiakaspalautteen mukaan Tilastokeskukseen luotetaan edelleen ja sitä arvostetaan. Positiivista palautetta on tullut avoimen datan lisäämisestä. Hankaluuksia asiakkaille on aiheuttanut oikeiden tietojen löytäminen tilastokeskus.fi -palvelussa. Internetsivut ovatkin kehittämiskohde tulevina vuosina.

Julkisen talouden tila on lisännyt kiinnostusta julkista taloutta ja kansantaloutta kuvaavia tilastoja kohtaan. Ammatillisesti riippumattomana Tilastokeskus ottaa huomioon kansainväliset ohjeistukset, mutta tekee itsenäisesti päätökset, jotka koskevat esimerkiksi kansantalouden tilinpidon sektoriluokitusta tai menetelmiä.

Yhteiskunnallisista muutoksista johtuen väestö- ja elinolotilastojen kysyntä ja kehittämistarve ovat säilyneet suurina. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen on ajankohtainen aihe, joka nostettiin esille myös tilastokeskus.fi-palvelun teemasivuilla. Kuntarakenteen uudistukset sekä työttömyyden ja ulkomaalaisten määrän lisääntyminen ovat lisänneet tilastotietojen kysyntää.

Tilastomaailmassa monet asiat etenevät hitaasti. EU:n yritystilastoja koskeva kehyslainsäädäntö on edelleenkin työn alla. Myös sosiaalitulastoja koskeva vastaava kehyslainsäädäntö on tekeillä. Seurantavuonna valmistui EU:n tilastoasetus. Tämän seurauksena mm. Tilastokeskuksen velvollisuudet kansallisen tilastotoimen edistämiseksi lisääntyvät. Valtiovarainministeriön johdolla käynnistyneessä kansallisen tilastolain päivitystyössä otetaan huomioon lisäksi mm. mahdollisuudet hyödyntää olemassa olevia aineistoja tilastotuotannossa.

EU:n tilastojärjestelmää (ESS) kehitetään vuonna 2014 hyväksytyyn Visio 2020:n mukaisesti. Tavoitteena on mm. parantaa tuottavuutta yhteistyötä lisäämällä, vastata uusiin tietotarpeisiin, mahdollistaa uusien tietolähteiden hyödyntäminen sekä parantaa kauttaaltaan toimintojen laatua. Konkreettisina toimenpiteinä Eurostat on tehnyt ehdotuksen tilastotoimen kokonaisarkkitehtuuriksi sekä käynnistänyt useita prosessien yhtenäistämiseen tähtäviä kehityshankkeita. Myös kansallisesti on käynnissä monia standardointiin tähtäviä hankkeita, kuten kansallinen palveluväylä, tulorekisteri ja todennetun osaamisen rekisteri.

YK:n yleiskokous vahvisti vuoteen 2030 ulottuvan kestävän kehityksen tavoiteohjelman. Indikaattorikehikkoa käsiteltiin kansainvälisillä foorumeilla, mutta päätökset esimerkiksi kansallisten tilastovirastojen roolista siirtyivät vuodelle 2016.

Julkisen talouden säästötavoitteet ovat heijastuneet myös Tilastokeskuksen toimintaan. Määrärahojen väheneminen seurantavuonna ja varautuminen lähivuosien leikkauksiin johtivat henkilöstön vähentämiseen ja tiukkaan kulukuriin. Vuoden lopulla siirtomääräraha olikin selvästi suunniteltua

suurempi, mikä mahdollistaa lähivuosien kiristyksistä selviämisen. Talouden ja toiminnan tasapainottamiseksi myös tuotantoa supistettiin seurantavuonna, mikä näkyy mm. julkistusmäärien vähenemisenä 13 prosentilla edellisestä vuodesta.

Vuonna 2015 tuottavuus kasvoi, kun taas kolmena edellisenä vuotena tuottavuus heikkeni lievästi edelliseen vuoteen verrattuna. Tuottavuuden kasvu 5 prosentilla perustuu siihen, että tuotos supistui vähemmän kuin panosten käyttö. Eniten väheni henkilötyöpanos, jossa vähennystä on 96 henkilötyövuotta (-12 %) edellisestä vuodesta. 17 henkilöä siirtyi Valtorin palvelukseen ja harjoittelijoita oli vain kolme (1,9 henkilötyövuotta) tavanomaisen 11–12 henkilötyövuoden sijasta. YT-menettelyjen myötä seurantavuonna väheni 8 henkilötyövuotta: 7 henkilöä irtisanottiin ja 12 otti irtisanomispaketin. Eläköityminen ja toisen työnantajan palvelukseen siirtyminen jatkuivat vilkkaina, kun taas rekrytointi Tilastokeskuksen ulkopuolelta oli vähäistä.

Osana säästökuuria vähennettiin myös henkilöstön koulutusta. Kurssimuotoisen opetuksen lisäksi väheni myös työajan käyttö opiskeluun. Tämä voi kuvata myös sitä, että työkiireet lisääntyivät väen vähentyessä. Myös sairaspöissaot lisääntyivät erityisesti haastattelijoilla.

Henkilöstökyselyn perusteella Tilastokeskuksen maine hyvänä ja varmana työpaikkana on palautumassa alkuvuoden 2015 yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen. Työtyytyväisyysindeksi on Tilastokeskuksessa hivenen alle valtion vastaavan tason. Keskiarvoa paremmin Tilastokeskus sijoittuu työn sisällön ja haasteellisuuden sekä työnantajakuvan osalta. Valtion keskiarvosta jäädään eniten johtamisessa, palkkauksessa ja kehittymisen tuessa.

Työpanoksen käyttö projekteihin väheni noin viidenneksellä vuodesta 2014 vuoteen 2015. Vastaava vähennys 2013–2014 oli kahdeksan prosenttia. Käytettävissä olevien resurssien väheneminen on pakottanut priorisoimaan kehittämistoimintaa aiempaa tehokkaammin. Vieläkin on kuitenkin parannettavaa resurssien kohdentamisessa niin, ettei niukkuus aiheuta jo ennalta tunnistettavia pullonkauloja hankkeiden etenemiseen.

Lisäpaineita kehittämistyöhön tuovat niin kansalliset kuin kansainvälisetkin standardointiin tähtäävät tavoitteet ja muut kehittämishankkeet. Uudentyyppisten tietoaineistojen hyödyntämismahdollisuuksia on selvitetty aktiivisesti. Tilastokeskus on myös osallistunut Big data -asiantuntijaryhmiin. Työ jatkuu tulevina vuosina. Isojen aineistojen hyödyntämisessä on lukuisia haasteita ennen kuin tuloksena on laadukas tilasto.

Seurantavuoden aikana Tilastokeskus uudisti strategiansa. 2015 päättyneellä strategiakaudella tavoitteissa korostui prosessien yhtenäistäminen. Strategiakauden 2016–2019 kolme teemaa ovat asiakkaiden huomiointi, toimintatapojen muuttaminen ja digitalisaation hyödyntäminen. Uusi visio on Tiedolla tulevaisuuteen – luotettavia tilastoja asiakkaiden hyödyksi

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Vaikuttavuustavoitteet	Toimenpiteet vuodelle 2015
Varmistetaan tilastojen ja tietoaineistojen korkea laatu ja luotettavuus	Internet-tiedonkeruuta lisätään sekä yritys- että henkilötiedonkeruissa. Kehittämisen painopiste on henkilötiedonkeruissa. Käynnistetään Euroopan tilastojen laadunhallintajärjestelmän toimeenpano.
Yhteiskunnallisen päätöksenteon, tutkimuksen, kansalaisten ja yritysten tiedonsaannin edellytykset paranevat	Kuntatilastoinnin kehittämishanke jatkuu ja laajenee ottaen huomioon kuntatalouden makro-ohjauksen uusia tarpeita. Ympäristötilinpitoa ja hyvinvoinnin tilastointia kehitetään kansainvälisen kehityksen tahdissa.
Tilastojen ja tietoaineistojen ajantasaisuus, kattavuus ja käytettävyys paranevat ja tilastotuotanto pystyy reagoimaan nopeasti muuttuviin tietotarpeisiin	Vuonna 2014 tehtävän relevanssiselvityksen perusteella tuotantoa kohdennetaan asiakkaiden välttämättömien tietotarpeiden mukaisesti. Tiedonhankintaa keskitetään suunnitelmallisesti tiedonantajien palvelujen parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi.
Tietoaineistojen hyödynnettävyyttä ja saatavuutta edistetään kansallisen tietopolitiikan ja sovittujen kehittämislinjausten mukaisesti	Avoimen datan määrän lisäämistä jatketaan. Tutkija-palveluita kehitetään kansalliseksi palveluksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Lähde: Talousarvioehdotus 2015, 11.4.2015

Tilastokeskuksen toiminnan vaikuttavuus perustuu asiakkaiden luottamukseen. Luottamuksen ansaitsemiseksi tarvitaan luotettavia tilastoja ja tilastotuotteita. Niiden tuottaminen edellyttää asiantuntemuksen lisäksi laadukkaita perustietoja ja tilastointimenetelmiä. Tilastokeskuksessa panostetaan tavoitteelliseen ja johdonmukaiseen yhteistyöhön sidosryhmien kanssa.

Kansainvälisistä arvioinneista Tilastokeskus saa enimmäkseen erittäin hyvää palautetta. Saatujen arviointien tulokset raportoidaan luvussa 1.8. Tilastojen ja tietopalvelun laadusta raportoidaan luvussa 1.4. Julkistusten oikea-aikaisuus heikkeni hieman, mutta edelleenkin 95 prosenttia tilastojulkistuksista julkaistaan edellisen vuoden lopulla laaditun julkaisukalenterin mukaisesti. Asiavirheiksi luokiteltavien virheiden määrä kasvoi kahdella prosenttiyksiköllä.

Vuodelle 2015 tehdyn talousarvioehdotuksen mukaisia toimenpiteitä ovat verkkotiedonkeruun lisääminen sekä yritys- että henkilötiedonkeruissa. Yritystiedonkeruissa kyse on olemassa olevien verkkokeruiden käytön lisäämisestä, missä on onnistuttu oikean suuntaisesti. Henkilötiedonkeruissa ollaan vielä vaiheessa, jossa kehitetään mahdollisuuksia vastata verkossa ja/tai mobiilisti. Nämä kehittämishankkeet eivät ole edenneet suunnitellusti.

Talousarvioesityksen mukainen toinen hanke on Euroopan tilastojen laadunhallintajärjestelmän toimeenpano. Seurantavuonna valmistui suunnitelma ja määrittelyvaihe niin, että projekti laaturaportointijärjestelmän tuottamiseksi voitiin aloittaa vuoden 2016 alussa.

Yhteiskunnallisen päätöksenteon, tutkimuksen ja kansalaisten tiedonsaannin edellytysten parantamiseksi tavoitteena on ollut kehittää ympäristötilinpitoa ja hyvinvointia kuvaavia tilastoja kansainvälisen kehityksen tahdissa. Ympäristötilinpidon asetusmuutos hyväksyttiin 2014. Toisen vaiheen laajennuksen tiedot on toimitettava ensimmäisen kerran vuonna 2017. EU-tasolla on meneillään sosiaalityötilastojen asetusten kokoaminen yhdeksi asetukseksi (IESS, Integrated European Social Statistics) samaan tapaan kuin yrityspuolella on jo pitkään yritetty. Sosiaalityötilastoasetuksen valmistelu on edennyt, mutta avoimia kysymyksiä on edelleen.

Kunnittaisen ja aluetiedon saatavuuden lisääminen (KUTIS) -projekti valmistuu vuoden 2016 alussa. Samalla avautuu uusi kunta- ja aluetiedon verkkosivusto. Hakukoneen kehittäminen -projekti käynnistyi vasta vuoden 2015 lopussa. Kuntataloustilastointiin on perustettu uusi tuotantjärjestelmä. Tämän vuoksi tilastotuotantoon tarvittava työpanos vähenee jatkossa. Tilastotuotannon nopeutuminen edellyttää kuntien tietojen standardointia.

Kolmas vaikuttavuustavoite koskee tilastotuotannon vastaavuutta tietotarpeisiin. Ns. relevanssiselvitys valmistui vuoden 2014 lopulla. Siinä selvitettiin mahdollisuuksia karsia kustannuksia mm. tuotantoa supistamalla. Parikymmentä tilastoa lakkautettiin. Runsaasti tilastoja lakkautettiin oikeustilastojen aihealueelta, mistä saatiin kitkerää palautetta.

Tiedonhankinnan keskittämiseksi Tilastokeskuksen perustettiin tiedonhankintayksikkö organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.1.2013. Viimeiset tiedonhankintaan keskittyneet vastuualueet siirrettiin tiedonhankintayksikköön vuoden 2016 alussa.

Tietoaineistojen hyödynnettävyyden parantamiseksi Tilastokeskus on jatkanut avoimen datan lisäämistä. Tämä on vähentänyt maksullisesta toiminnasta saatavia tuloja, mutta vierailukertojen määrä Tilastokeskus.fi-palvelussa on kasvanut seitsemän prosenttia. Tutkijapalveluiden tietopalvelusopimusten määrä on kasvanut 28 prosenttia edellisestä vuodesta.

Tutkijapalveluiden kehittämiseksi kansalliseksi palveluksi on siirretty palvelutuotannon infrastruktuuri CSC:n hoidettavaksi. CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy on valtion omistama ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima voittoa tavoittelematon osakeyhtiö. Lisäksi tutkimusaineistojen käyttöä koskevat neuvottelut muiden viranomaisten (mm. THL, KELA, Puolustusvoimat) kanssa jatkuvat.

Tilastokeskuksen toinen tehtävä, tilastotuotannon lisäksi, on kehittää valtion tilastointia yhdessä muiden valtion viranomaisten kanssa. Kehittämistä on tehty Suomen virallisen tilaston (SVT) neuvottelukunnan, yhteistyöryhmien ja -verkostojen sekä pääjohtajatapaamisten avulla. Suomen viralliseen tilastoon kuului vuoden 2015 lopussa 245 tilastoa. Vuonna 2015 neuvottelukunta hyväksyi 13 uutta tilastoa ja 17 SVT-tilastoa lakkautettiin. Lisäksi kaksi tilastoa yhdistettiin yhdeksi uudeksi SVT-tilastoksi. Tilastokeskus.fi:ssä julkaistaan tietoja 254 tilastosta, joista noin 100 on muiden tilastontuottajien kuin Tilastokeskuksen tuottamia.

Tilastokeskukseen liittyvä mediajulkisuus on luonteeltaan neutraalia ja toteavaa. Asiantuntijoiden näkyvyys heikkeni ja asiantuntijahaastatteluja sisältävien artikkelien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Kevätkaudella 2015 Tilastokeskus sai julkisuutta organisaationa. Lehdissä otettiin esiin mm. avoimen datan haasteita, tiukkenevan talouden vuoksi tehtäviä leikkauksia tilastotuotannossa sekä yt-neuvottelujen seurauksena tapahtuvat henkilöstövähennykset. Tilastokeskukseen kohdistunut kritiikki koski lakkautettuja tilastoja ja tilastotiedon kalleutta yliopistojen tutkimushankkeiden kannalta. Lisäksi muutamissa artikkeleissa yrittäjät tuskailivat lakisääteisen tilastoinnin tuomaa lisätyötä. Positiivista julkisuutta on saanut Paavo – ”tietokanta on Tilastokeskukselta suuri palvelus yhteiskunnalle”. Paavo sisältää avoimena datana aluetietoja postinumeroalueittain.

Julkistuksista selvästi eniten mainintoja sai väestöennuste 2015. Lisäksi kuukausittain julkaistavat työvoimatutkimuksen tiedot saivat julkisuutta erityisesti kesällä. Myös kansantalouden tilinpidon maaliskuussa julkaistu ennako oli lehdissä esillä hyvin.

Tilastokeskus on aktiivisesti osallistunut EU:n tilastosäädösten valmisteluun. EU:n neuvoston tilastotyöryhmässä käsiteltiin vuonna 2015 useita komission ehdotuksia Euroopan parlamentin (EP) ja neuvoston asetuksiksi. Osa asetuksista koskee Tilastokeskusta ja osa muita virallisia tilastontuottajia.

Maaliskuussa voimaan astui Euroopan keskuspankin tilastotietojen tiedonkeruuvaltuuksia koskeva muutosasetus. Keväällä 2015 saatiin päätökseen lähes kolme vuotta EP:ssä ja neuvostossa käsitellyssä olleen unionin tilastoja säätelevän yleisasetuksen muutos. EU:n tilastoasetuksen muutokset tulivat voimaan kesäkuun 2015 alussa. Tavoitteena on edistää Euroopan tilastojärjestelmän hallinnointia ja uskottavuutta. Keskeiset uudet säännökset koskevat EU:n tilastoviraston ja kansallisten tilastoviranomaisten ammatillista riippumattomuutta, koordinoitua tietoa sekä hallinnollisten tietoaaineistojen käyttöä. EU:n tilastoasetuksen päivitys astui voimaan kesäkuussa, minkä jälkeen valtiovarainministeriö perusti työryhmän pohtimaan kansallisen tilastolain muutostarpeita.

EU:n tietosuoja-asetuksen uudistamisesta on päästy sopuun ja asetus tulee voimaan alkuvuodesta 2016. Tämän jälkeen voidaan käynnistää toimenpiteet Tilastokeskuksessa.

EU:n ulkokaupan, sisävesiliikenteen tavarankuljetuksen, rautatieliikenteen ja maksutaseen tilastoasetukset etenivät loppusuoralle kuten myös uusi yhdenmukaistettuja kuluttajahintaindeksejä ja asuntohintaindeksiä koskeva asetus. Loppuvuonna alettiin käsitellä maakaasun ja sähkön hintojen tilastoasetusta, joka korvaisi nykyisen direktiivin.

Eurostat ja jäsenmaiden tilastoviranomaiset ovat valmistelleet kolmea uutta ja laajaa kehysasetusta. Pisimpään työn alla on ollut Integroitujen yritystilastojen kehysasetus (FRIBS), jossa tavoitteena on koota yksiin puitteisiin useiden yritystilastojen säännökset sekä parantaa mm. tilastojen keskinäistä vertailukelpoisuutta ja globalisaation kuvausta. Tämänhetkinen arvio asetuksen voimaantuloavuodesta on 2018/2019. Sosiaalitulastojen

puolella on puolestaan valmisteltu kaikki kyselytutkimukset (pl. väestölaskenta) kattavaa Integroitujen Euroopan sosiaalitilastojen kehysasetusta (IESS), josta odotetaan komission ehdotusta jo vuonna 2016. Lisäksi maataloustilastojen modernisoimiseksi valmistellaan kahta kehysasetusta, jotka koskevat maatiloja ja panos-tuotos-tietoja.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Tilastokeskuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Seurantakohte	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Tuottavuus	Kokonaistuottavuuden muutos edellisestä vuodesta, %	-0,1	-0,9	0,5*	5,0	5,9 %-yks.
Tiedonkeruiden automatisointi	Internet-lomakkeilla tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa, %	79	81	95	88	7 %-yks.

* Tavoite on kolmen vuoden keskiarvo.

Vuoteen 2014 asti tavoite oli 2 %/v kolmen vuoden keskiarvona.

Tilastokeskuksen kokonaistuottavuus parani 5,0 prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2015. Edelliset kolme vuotta tuottavuus heikkeni hieman. Tuottavuuden kasvu johtuu siitä, että käytetyt panokset vähenivät enemmän kuin tuotos. Kokonaistuotos supistui noin viidellä prosentilla.

Kokonaispanos väheni yhdeksällä prosentilla, mutta työpanos pieneni 11,5 prosentilla. Mm. 17 henkilötyövuoden suuruinen työpanos korvattiin ostopalveluilla Valtorista. Harjoittelijoita oli vain kolme, mistä tulee vähennystä noin 10 henkilötyövuotta edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi kulujen karsimiseksi henkilöstöä irtisanottiin. Eläköityminen jatkui runsaana.

Maksullisen toiminnan tuottavuus parani 8,1 ja budjettirahoitteen toiminnan 4,6 prosenttia. Maksullisen toiminnan tuotos kasvoi yli viidellä prosentilla, ja panosten käyttö väheni yli kahdella prosentilla. Maksullista tuotosta kasvatti erityisselvitysten ja vakiotuotteiden myynnin kasvu.

Tuottavuuden parantamiseksi ja kustannusten karsimiseksi Tilastokeskuksessa tehtiin relevanssiselvitys vuonna 2014. Tavoitteena oli selvittää keinot Tilastokeskuksen talouden sopeuttamiseksi käytettävissä olevaan rahoitukseen ja samalla selvittää, miten toiminta sopeutetaan taloustilanteeseen. Vuonna 2015 tehdyssä taloudellisessa sopeutuksessa suurin säästökohde oli henkilöstö, koska palkat ovat isoin yksittäinen

menoerä (ks. luku 1.5). Toisaalta valtionhallinnon yhteiset palvelut, kuten Palkeet ja Valtori, vähentävät mahdollisuuksia käyttää omaa harkintaa palveluiden hankkimisessa tai tuottamisessa.

Myös muita säästökohteita, kuten vuokrat ja muut kulut, on kartoitettu. Ratkaisuja toimitilakulujen pienentämiseksi alettiin selvittää. Muita kuluja karsittiin seurantavuonna reippaalla otteella. Vuonna 2014 tehtyjen laitehankintojen ansiosta vuonna 2015 ei juurikaan tarvinnut hankkia esimerkiksi tietokoneita eikä kännyköitä.

Toiminnan osalta on päädytty mm. lakkauttamaan eräitä tilastoja (ks. luku 1.4.1). Tilastokirjaston aukioloaikoja supistettiin 1.1.2015 alkaen niin, että kirjasto on auki ulkopuolisille asiakkaille sopimuksen mukaan ennalta sovittuina aikoina.

Vuonna 2015 Tilastokeskuksen toimialariippumattomat ICT-palvelut siirrettiin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin hoidettaviksi. Siirtoprojekti onnistui erinomaisesti ja palvelutaso pysyi as-is -vaiheen aikana suurin piirtein entisellä tasolla lukuun ottamatta VYVI:ssä (mm. sähköposti, pikaviestipalvelu, kalenteri) olleita merkittäviä ongelmia, jotka tosin koskivat koko valtionhallintoa. Järjestelmän toimimattomuudesta tehtiin useita reklamaatioita. Loppuvuonna Valtorin palvelussa ilmeni ongelmia, jotka koskivat mm. hankintojen ja palvelupyyntöjen toteuttamista.

Lisäksi Tilastokeskuksen ICT-toiminnassa lisättiin kansainvälistä yhteistyötä ja ostopalveluiden käyttöä. Näistä saatavat hyödyt realisoituvat tulevina vuosina. Tilastokeskus on osallistunut Eurostatin IT Security Expert -ryhmän toimintaan. Ryhmässä on suunniteltu tilastovirastoille tarkoitettua yhteistä ISO 27001:2013 standardiin perustuvaa tietoturvaviitekehystä.

Tilastojen tuotantojärjestelmien laajin uudistamishanke, yritystilastojärjestelmän uudistaminen (YTY, 2010–2014) päättyi vuoden 2014 lopussa. Tavoitteena on ollut yritystilastojen tuotannon tehostaminen ja laadun parantaminen. Keskeisille yritystilastoille rakennettiin yhtenäinen tuotantojärjestelmä, jossa otettiin käyttöön uutta ICT-strategian mukaista teknologiaa. Seurantavuonna yritystilastojärjestelmä YTY:n käyttö tehostui ja työprosessit sujuivat edellisvuotta paremmin, vaikka parannettavaa edelleen on, kuten loppuvuoden muutamat julkistussiirtymät osoittavat.

YTY-tuottavuusrahasopimuksen mukainen tavoite oli, että uudistus vähentää 10 henkilötyövuotta vuonna 2014 vuoden 2010 tasoon verrattuna ja että säästö on noin 500 000 euroa vuodessa vuodesta 2014 alkaen. Henkilötyöpanoksen vähentyminen alkoi vuonna 2015. Työpanos oli noin 7,5 htv:ta pienempi vuonna 2015 kuin vuonna 2010, kun laskentaperuste on, että tehollisessa työvuodessa on 180 henkilötyöpäivää. YTY-tilastojen suorat menot vuonna 2015 olivat 2,1 miljoonaa euroa, mikä on 9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010.

Web- ja mixed mode¹ -tiedonkeruun käyttöönotto Tilastokeskuksen henkilötiedonkeruissa -hanke sai tuottavuusrahoitusta vuosina 2014–2015. Tavoitteena oli tarjota tiedonantajille mahdollisuus vastata verkossa työvoimatutkimuksen kyselyyn vuoden 2016 alussa. Täydentävänä tiedonkeruumuotona käytetään puhelinhaastattelua. IT-infran rakentamisessa on ollut viiveitä, mikä on vaikuttanut työvoimatutkimuksen pilotoinnin aloittamisen siirtämiseen vuoden 2016 puolelle. Pilotoinnilla pyritään tulosten, prosessin ja toimintatapojen sekä tiedonantajien palvelun laadun varmistamiseen.

Lisäksi vuonna 2015 on toteutettu ICT-tilaston verkkolomake ja pilottitutkimus. Kuitenkaan kokonaisuutena verkkotiedonkeruun tarjoaminen henkilötiedonkeruissa ei ole edennyt strategialinjausten mukaisesti.

Kuluttajahintaindeksin tiedonkeruussa odotettiin tuottavuushyötyjä uuden keruulaitteen ja ohjelmiston takia. Niitä ei ainakaan ensimmäisenä vuotena saavutettu. Scanner-datan ja web-robottien käytettävyyttä kuluttajahintaindeksin ja muiden hintaindeksien tuotannossa on alettu selvittää.

Haastattelulomakkeiden laadintaan käytettävää hollantilaisen Blaise-ohjelmiston versiota 5 ei saatu käyttöön ohjelman keskeneräisyydestä johtuen. Muun muassa tarvittavaa CATI-moodia (Computer-Assisted Telephone Interviewing) ei ole ollut saatavilla.

Tulo- ja elinolotutkimus pystyttiin viemään läpi 5 prosenttia pienemmällä työtuntimäärällä ja noin 10 prosenttia pienemmällä matkakustannuksilla kuin vuonna 2014. Myös työvoimatutkimuksen työtunnit olivat 9 % ja matkakorvaukset 7 % pienemmät kuin vuonna 2014. Tämä tarkoittaa noin 190 000 euron säästöjä vuositasolla. Säästöjä on syntynyt, koska yleinen kustannustietoisuus on lisääntynyt tiukan taloustilanteen vuoksi. Samalla myös haastattelukäyntien määrää on säännelty aiempaa tiukemmin.

Yritystiedonkeruissa ei saavutettu verkkovastaamisen tavoitetta, joka oli 95 prosenttia. Verkossa vastanneiden osuus kuitenkin nousi seitsemän prosenttiyksikköä ollen 88 prosenttia. Eräissä yritystiedonkeruissa alettiin tarjota yksinomaan verkkovastaamisvaihtoehtoa, mikä on nostanut verkossa vastanneiden osuutta. Automaattista raportointia hyödyntäviä tiedonkeruita on edelleen kaksi.

Asiakasrahoitteisissa tiedonkeruissa tarjottiin verkkovastausvaihtoehtoa aina, kun se tutkimusasetelman ja tiedonkeruuprosessin toimivuuden näkökulmasta oli perusteltua. Näin lisättiin toiminnallista tehokkuutta.

Yritysten tiedonantorasituksen kokonaismäärä ei muuttunut edellisestä vuodesta. Vuonna 2015 korjausrakentamisen kyselylomakkeita uudistettiin ja erittäin hankalaksi osoittautuneita muiden kuin asuinrakennusten kyselyitä yksinkertaistettiin huomattavasti. Lomakeuudistuksen seurauksena tiedonkeruut onnistuivat aiempaa paremmin, vastausrasite

¹ Mixed mode -keruusta käytetään nykyään nimitystä yhdistelmäkeruu. Tällä tarkoitetaan kahden tai useamman erilaisen keruutavan yhdistelmää (esim. verkkokeruu ja puhelinhaastattelu).

pieneni ja puhelinhaastatteluiden vaatima työpanos pieni CATI-keskuksessa.

Vuoden 2015 loppuun mennessä Katso-tunnistusta käyttävien yritysten määrä yritystiedonkeruissa oli 17. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna on 1 yritys. VETUMA/TUPAS-tunniste otettiin käyttöön yhdessä henkilötiedonkeruussa.

Yrityksille aiheutunut tiedonantorasitus 2006–2015

Vuosi	htv*	Muutos edellisestä vuodesta, %
2006	179	
2007	185	+3
2008	191	+3
2009	211	+10
2010	176	-17
2011	176	0
2012	168	-5
2013	167	-1
2014	145	-13
2015	145	0

* Tiedot ovat osittain arvioita, joita on päivitetty 2015. Rasitemittauksia on tehty vuodesta 2010 lähtien.

Tilastokeskuksen ympäristöpäämääriä ovat ympäristökuormituksen ja materiaali- ja energiakustannusten vähentäminen. Seurantavuonna jatkettiin edelleen ympäristöohjelma Green Officen toteutusta. Tilastokeskus läpäisi 4.9.2015 WWF:n tekemän Green Office -toimistotarkastuksen ja sai luvan käyttää ympäristömerkkiä vuoteen 2018 saakka. Vuonna 2015 sähkönkulutus pysyi edellisen vuoden tasolla, mutta kaukokylmän ja erityisesti kaukolämmön kulutus pienenevät. Kiinteistön ilmanvaihtokoneet uusittiin: niissä on nyt lämmöntalteenottojärjestelmä.

Green Office -seuranta 2010–2015

Mittarit	2010 toteuma	2011 toteuma	2012 toteuma	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 toteuma	2014–15, muutos
Toimistopaperin kulutus - A4 paperin ostomäärä, riisiä	5 000	6 200	4 200	5 000	3 000	2 000	-33 %
Energiankulutus							
- Sähkö, MWh	4 479	3 707	3 533	3 617	3 048	3 009	-1 %
- Kaukolämpö, MWh	4 791	4 234	3 940	3 379	3 363	2 243	-33 %
- Kaukokylmä, MWh	315	781	460	817	785	653	-17 %
- Yhteensä, MWh	9 585	8 722	7 933	7 813	7 196	5 905	-18 %

A4-paperin ostomäärien perusteella arvioitu paperinkulutus pieni kolmanneksella vuodesta 2014 vuoteen 2015. Toimintatapojen muutokset, kuten esimerkiksi kannettavien yleistymisen ja turvatulostuksen

käyttöönotto, ovat vähentäneet paperin kulutusta. Painatuspalvelut ostetaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Vakaa budjettikehys	Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista, %	78,3	76,1	76	76,0	-0,1 %-yks.
Tuotanto- kulut	Tilastotietojen tuotantokulut tilastojulkistusta kohti, 1 000€	90,5	91,4	101	97,6	7 %

Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista kuvaa kuukausipalkkojen ja vuokrien osuutta tuotto- ja kululaskelman mukaisista kokonaiskuluista. Haastattelijoiden palkat eivät ole kiinteitä, vaan työpanos vaihtelee työtilanteen mukaan. Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista säilyi ennallaan, vaikka euromäärät laskivat noin kahdeksalla prosentilla. Palkkakulut pienenevät 10 prosentilla, kun taas vuokrat kasvoivat kahdeksalla prosentilla.

Tilastotietojen tuotantokulut tilastojulkistusta kohden kasvoivat 7 prosenttia. Laskelman euromääräiset erät pienenevät 7–8 prosentilla. Julkistusten määrä sen sijaan pieneni 14 prosentilla, mikä on suurin syy yksikkökohtaisten menojen kasvuun. Tuotantomenojen tilastojulkistusta kohden ovat alemmat kuin tavoite, mikä johtuu tiukasta menokurista ja menojen ennakoitua selvästi suuremmasta vähenemisestä.

Toimitilojen käytön tehostamiseksi ja maksullisten tulojen lisäämiseksi Rajavartiolaitokselle on edelleen vuokrattuna 2 750 m²:ä Tilastotalosta. Vuokrasopimus jatkuu 15.5.2016 asti. Luonnonvarakeskukselle on vuokrattu yhteensä 957 m²:ä 1.11.2015 alkaen. Tämä vuokrasopimus on purettu tammikuussa 2016, mutta asian käsittely on kesken. Sopimuksen purkamisen liittyy suunnitteilla oleviin toimitilajärjestelyihin. Lisäksi seurantavuonna Valtorille oli vuokrattuna 1 236 m²:ä ATK-konesali- ja toimistotilaa. Valtori maksoi Tilastokeskukselle tiloista vuokraa, mutta laskutti vastaavasti samansuuruisen summan Tilastokeskukselta.

Seurantavuonna aloitettiin järjestelyt toimitilakysymyksen ratkaisemiseksi siten, että Tilastokeskus toteuttaa omalta osaltaan valtion toimitilastrategian ja vuokratulot pienenevät merkittävästi. Tavoitteena on jäädä nykyiseen toimitilaan, joka korjataan mykyaikaiseksi monitilatoimistoksi. Tilantarve kuitenkin pienenee nykyisestä huomattavasti sekä henkilöstön vähenemisen että tilaratkaisun muuttamisen vuoksi.

HAMA-(hankinnasta maksuun) hankkeen edellyttämiä toimenpiteitä alettiin toteuttaa Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Tavoitteena on ollut vähentää laskujen käsittelyyn käytettävää työaikaa mm. käyttämällä tiliöintimalleja, ottamalla käyttöön sopimuskohdennus Rondossa ja lisäämällä Tilha-järjestelmän käyttöä hankinnoissa. Menojen käsittelyyn

käytetty työaika väheni peräti 45 % edelliseen vuoteen verrattuna. Suuri väheneminen johtuu osittain hankintojen vähenemisestä kolmanneksella. HAMAan olennaisesti liittyvä hankintatoimen kehittämistyö käynnistettiin hankintojen suunnittelun tehostamisella. Tämä työ jatkuu tulevina vuosina. Lisäksi matkalaskujen asiatarkestus keskitettiin taloushallintoon. Saadut kokemukset ovat positiivisia.

Tilastotuotannon taulukointisovellusten yhtenäistämiseksi ja menojen karsimiseksi luovuttiin SuperSTAR-ohjelmistosta. Vuosittainen säästö lisenssikuluissa on 115 000 euroa.

Kustannuslaskennan tehostamiseksi ja kustannustietoisuuden parantamiseksi suunniteltu Laske-kustannuslaskentajärjestelmä valmistui ja otettiin käyttöön tilinpäätöslaskelmien laadinnassa. Laskesta tuotettiin myös menetelmäkuvaus ja käsikirja käyttäjien tueksi.

Palkeiden toiminnan laatu ja yhteistyön toimivuus parantuivat seurantavuonna. Tähän vaikuttivat kohdistetut teemapalaverit Palkeiden kanssa ja aiempaa tarkempien henkilöstöhallintoa koskevien toimintaohjeiden laadinta yhteistyössä.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Seurantakohte	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Maksullisen toiminnan laajuus	Maksullisen toiminnan tuotot, 1 000 €	8 095	7 576	7 300	7 962	+5 %
Maksullisen toiminnan kannattavuus	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, % *	111	105	100	115	+10 %-yks.

* Tavoite on keskiarvo vuosille 2015–2017.

Maksullisen toiminnan tuottotavoite 7,3 miljoonaa euroa ylitettiin 660 000 eurolla. Vuosina 2010–2012 tuotot olivat 8,8–8,9 miljoonaa euroa, joten tulojen väheneminen vuodesta 2013 lähtien on toiminnan kannalta merkittävää. Tuottojen kasvu seurantavuonna oli positiivinen yllätys. Maksullinen toiminta on myös ylittänyt kustannusvastaavuustavoitteen.

Julkaisumyynti jatkoi alenemistaan jopa ennakoitua nopeammin. Tuotot vähenivät 43 prosenttia edellisvuodesta. Painojulkaisunimikkeitä on vähennetty edelleen ja julkaisemista avoimena datana lisätty suunnitellusti. Laskutettujen kappaleiden määrä väheni kolmanneksella. Lähes kaikkien painojulkaisujen myyntimäärät ovat vähentyneet. Esimerkiksi Suomen tilastollisen vuosikirjan myyntimäärä väheni 20 prosentilla (noin 21 000 euroa).

Vuonna 2014 oli kaksi lehteä: Tieto&Trendit ja Hyvinvointikatsaus, joiden yhteenlaskettu tilaajamäärä oli 1 701. Lehdet yhdistettiin vuonna 2015 yhdeksi lehdeksi nimeltään Tieto&Trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus.

Uuden lehden vuositilaajien määrä seurantavuonna oli 1 163, missä on vähennystä 31 prosenttia tilaajien yhteismäärään verrattuna. Tuotot putosivat noin 67 000 euroa eli 40 prosenttia.

Tietokantapalveluiden myyntiä on vähentänyt avoimen datan lisääminen. Avoimen datana on seurantavuonna lisätty postinumeroittaista tietoa (Paavo, ks. luku 1.4.1) ja tieliikenneonnettomuudet.

Vakiotuotteiden myynti on kasvanut erityisesti taulukkopakettien myynnin lisääntymisen ansiosta. Tämä liittyy mm. tilastojen lakkauttamiseen: eräistä lakkautetuista tilastoista tietoja toimitetaan maksullisina toimeksiantoina.

Tuotot tuoteluokittain 2013–2015

	Tuoteluokka	Toteuma 2013 1 000 €	Toteuma 2014 1 000 €	Toteuma 2015 1 000 €	Muutos 2014–15 %
1	Julkaisut	430	381	218	-43
2	Tietokantapalvelut	776	731	680	-7
3	Vakiotuotteet	118	95	168	77
4	Toimeksiantopalvelut	5 510	5 115	5 671	11
4.1	Tilastointipalvelut	1 155	999	1 128	13
4.2	Asiakaslähtöisesti räätälöidyt konseptituotteet	1 317	1 052	1 065	1
4.3	Erityisselvitykset ja tietopalvelutoimeksiannot	2 727	2 684	2 988	11
4.4	Tutkimuslaboratorio ja tutkimusaineistot	310	379	490	29
5	Koulutus- ja asiantuntijapalvelut	666	674	599	-11
	Muut tulot, esim. tilavuokrat	596	580	624	8
	Yhteensä	8 095	7 576	7 962	5

Toimeksiantopalveluiden kasvua edistivät tuotteiden uudelleenhinnoittelu ja eräiden aikaisemmin budjettirahoituksella tuotettujen tilastojen muuttaminen maksulliseksi toiminnaksi. Uusina tilastointipalveluina tuotetaan verohallinnon tilastointipalvelua, matkailutilinpitoa, kolmea vesiliikennetilastoa sekä tieteen ja teknologiahenkilövoimavarojen tilastoa.

Tutkijapalveluiden kysyntä on ollut jatkuvassa kasvussa jopa niin, että henkilöstön vaihtuvuus ja niukkuus heikentävät mahdollisuuksia vastata kysyntään. 29 prosentin kasvusta huolimatta tutkijapalveluista saavat tuotot ovat silti vain kuusi prosenttia maksullisesta toiminnasta. Tavoitteena on pitää hinnat tutkijoille kohtuullisina, sillä hyvä tutkijapalvelu on ollut Tilastokeskuksen strateginen päämäärä strategiakaudella 2012–2015.

Koulutus- ja asiantuntijapalveluista suurin osa tuotoista tulee kansainvälisestä konsultoinnista. Se tosin väheni edellisestä vuodesta 12

prosenttia. Kilpailu kansainvälisillä tilastoalan konsultointimarkkinoilla on kiristymään päin. Tilastokeskuksen osalta yleensä osaaminen on hyvää ja riittävää, mutta hinta korkeahko. Muista tuloista merkittävä osa muodostuu toimitilojen edelleen vuokraamisesta Rajavartiolaitokselle.

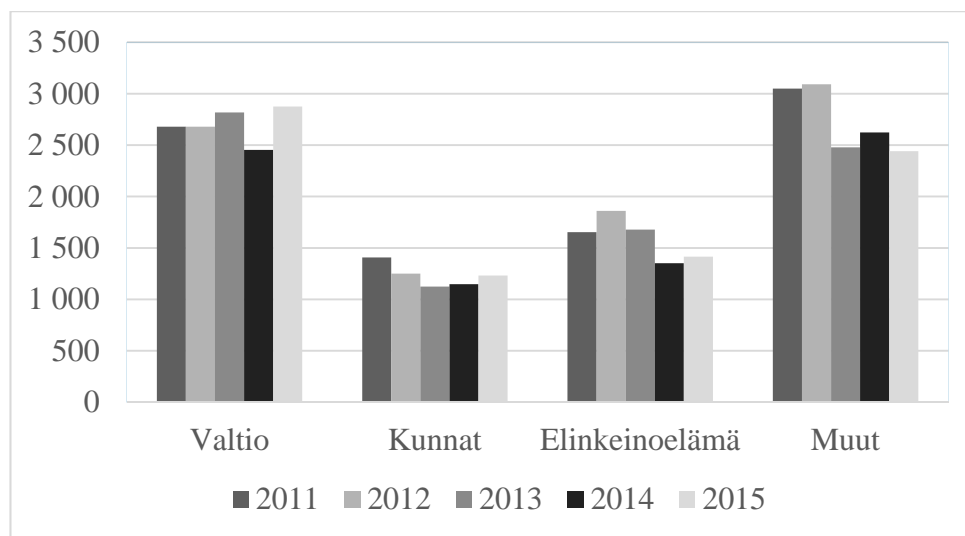
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, 1 000 euroa

	2015	2015	2014	2013
	¹⁾ Toteuma	²⁾ Tavoite	Toteuma	Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	7386	6750	7014	7528
Maksullisen toiminnan muut tuotot	576	550	562	567
Tuotot yhteensä	7962	7300	7576	8095
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	19	15	11	88
Henkilöstökustannukset	3065	3400	3107	3253
Vuokrat	540	530	570	468
Palvelujen ostot	149	200	205	226
Muut erilliskustannukset	101	100	187	191
Erilliskustannukset yhteensä	3874	4245	4080	4325
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1787	1800	1806	1746
Poistot	32	50	22	36
Korot	4	5	4	9
Muut yhteiskustannukset	1222	1200	1298	1237
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3045	3055	3130	2927
Kokonaiskustannukset yhteensä	6919	7300	7210	7252
KUSTANNUSVASTAAVUUS	1043	0	366	843

¹⁾ Kustannuslaskennan kehittäminen on aiheuttanut muutoksia maksullisen toiminnan kustannusten kohdistamiseen vuonna 2015. Vuosien 2014 ja 2013 kustannusvastaavuuslaskelmien kustannuserittelyt on korjattu vastaamaan vuoden 2015 laskentamenetelmää.

²⁾ Tavoite on Tilastokeskuksen ja Valtiovarainministeriön välisen tulossopimuksen mukainen.

Tulot asiakasryhmittäin 2011–2015, 1 000 euroa

Asiakasryhmittäisen tarkastelun mukaan vuonna 2015 tulot kasvoivat valtiolta 17, kunnilta 7 ja elinkeinoelämältä 5 prosenttia edellisestä vuodesta. Myynti muille pieneni 7 prosenttia. Ryhmään muut kuuluvat esimerkiksi yliopistot. Valtiolta saatuja tuloja kasvattaa erityisesti tilastointipalvelujen lisääntyminen.

Julkaisujen myynti ulkoistettiin vuonna 2012. Tällöin asiakasryhmittäisessä tarkastelussa elinkeinoelämältä saadut tulot kasvoivat, vaikka julkaisut olisi myyty esimerkiksi kunnille, koska järjestelmässä asiakkaaksi kirjautuu myyntityön hoitava yritys. Julkaisuista saatavat tulot ovat pienentyneet koko seurantajakson.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustavuusvastaavuus

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Yhteisrahoitteisen toiminnan laajuus	Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, 1 000 €	1 708	1 745	1 600	1 480	-15 %
Yhteisrahoitteisen toiminnan kannattavuus	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus, % *	35,0	34,2	35	32	-2 %-yks.

*Vuoden 2015 tiedot eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin, koska kustannuslaskentaa on tarkennettu. Yhteiskustannuksista kohdistetaan yhteisrahoitteiseen toimintaan aiempaa enemmän kustannuksia.

Seurantavuoden tuotot yhteisrahoitteisesta toiminnasta laskivat 15 prosenttia edellisestä vuodesta. Euromääräiset tuotot alittivat tavoitteen runsaalla 100 000 eurolla. EU:lta saatu rahoitus kasvoi noin 250 000

eurolla, mutta muu yhteisrahoitteinen tuotto väheni noin 500 000 eurolla. Erityisesti väheni muilta valtion virastoilta saatu rahoitus.

Monet yhteisrahoitteisen toiminnan hankkeet ovat joko EU-asetuksilla pakollisia tai jatkuvaan tilastotuotantoon kuuluvia hankkeita. Tämän vuoksi kustannusvastaavuustavoitteessa on joustettu: ulkopuolelta saatu rahoitus on kuitenkin tukenut hankkeiden toteutumista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, 1 000 euroa

	2015	2015	2014	2013
	¹⁾ Toteuma	²⁾ Tavoite	Toteuma	Toteuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	237	300	725	356
EU:lta saatu rahoitus	1204	1300	958	1116
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	39	0	62	236
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	1480	1600	1745	1708
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	5	0	10
Henkilöstökustannukset	2280	2500	2726	2733
Vuokrat	0	5	2	2
Palvelujen ostot	193	150	233	101
Muut erilliskustannukset	152	150	134	198
Erilliskustannukset yhteensä	2625	2810	3095	3044
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1103	1000	1185	999
Poistot	24	15	21	17
Korot	1	2	2	2
Muut yhteiskustannukset	915	750	798	813
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2043	1767	2006	1831
Kokonaiskustannukset yhteensä	4668	4577	5101	4875
OMARAHOITUSOSUUS	-3188	-2977	-3356	-3167
Omarahoitusosuus, %	68,3 %	65,0 %	65,8 %	65,0 %

¹⁾ Kustannuslaskennan kehittäminen on aiheuttanut muutoksia yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusten kohdistamiseen vuonna 2015. Tältä osin vuosien 2013 ja 2014 omarahoitusprosentit eivät ole vertailukelpoisia.

²⁾ Tavoite on Tilastokeskuksen ja Valtiovarainministeriön välisen tulossopimuksen mukainen.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Tuotannon laajuus	Tilastojulkistusten määrä, kpl	627	640	558	556	-13 %
Palvelujen käyttö	Solulatausten määrä maksuttomasta StatFin-tietokannasta, milj. kpl/kk	184	234	260	324 ¹	38 %
Palvelujen käyttö	Vierailukertoja Tilastokeskus.fi-palvelussa, 1 000 kpl/kk	242	252	240	271	7 %
Palvelujen käyttö	EU-raportoinnit ja kv. kyselyt, kpl	782	861	820	839	-3 %
Palvelujen käyttö	Toimeksiantopalveluiden määrä, kpl (yli 500 €)	834	788	820	848	8 %
Tutkija-palveluiden käyttö	Tutkijapalveluiden tietopalvelusopimusten lukumäärä, kpl	90	149	125	185	28 %

¹ Px-webin version vaihdos vaikuttaa lukuihin toukokuusta 2015 lähtien. Tosin myös tammi-kesäkuun kasvu edellisestä vuodesta oli 29 prosenttia.

Tilastojulkistusten määrä on lisääntynyt useita vuosia, mutta väheni 13 prosentilla seurantavuonna. Relevanssiselvityksen (2014) perusteella päädyttiin lakkauttamaan taloudellisista syistä 18 tilastoa ja muuttamaan viisi kustannusindeksitilastoa maksullisiksi toimeksiannoiksi.

Kustannusindekseille perustettiin kotisivu Tuotteet ja palvelut -osioon Tilastokeskuksen kotisivuille. Ajankohtaiselle kohteelle ”Maahanmuuttajat ja kotoutuminen” perustettiin teemasivusto. Sivustolla julkaistiin tietoja myös ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -tutkimuksesta.

Avointa dataa on lisätty. Vuonna 2015 avattiin Suomi postinumeroalueittain -palvelun tiedot nimellä Paavo – avoin postinumerotieto. Aineistot ovat käytettävissä Tilastokeskuksen paikkatietojen rajapinnan, PX-Web-palvelun ja Paikkatietoikkunan kautta. Lisäksi tieliikenneonnettomuudet avattiin uutena avoimena tietokantapohjaisena palveluna. Tiivistä yhteistyötä paikkatiedon julkaisemisessa Paikkatietoikkunassa jatkettiin Maanmittauslaitoksen kanssa.

Vanhojen julkaisujen digitointi ja julkaisujen vieminen verkkoon vapaaseen käyttöön keskeytettiin osana YT-prosessia. Loppuvuonna keskeneräisiä töitä on tehty loppuun, muttei aloitettu enää uusia digitointeja.

Tieto&trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus -lehti uudistettiin ja julkaistiin viitenä printtinumerona. Sisällöstä osa julkaistiin myös verkossa. Lisäksi julkaisun verkkosivuille tuotettiin erillisiä verkkoartikkeleita ja

blogikirjoituksia. Tieto&trendit -blogissa julkaistiin 26 kirjoitusta ajankohtaisista aiheista. Käyntejä blogikirjoituksissa oli vuoden aikana noin 22 000.

Tilastokeskus.fi -sivuilla olevan tilastokoulun tietosisältöjä päivitettiin ja uutena osiona avattiin tilastojen historiasta kertova kokonaisuus. Asiakaskoulutuksena järjestettiin yhteensä 19 lista- ja tilaus- ja ESTP-kurssia (European Statistical Training Programme). Kurseista saatu palaute oli erittäin hyvä: keskiarvo oli 4,21 asteikolla 1-5.

Tutkijoiden etätyöpöydän tekninen toteutus CSC:llä valmistui ja ensimmäiset hankkeet siirrettiin uuteen järjestelmään. Strategiansa mukaisesti Tilastokeskus lisää ostopalveluiden käyttöä.

Tutkijapalveluiden käyttöluvhakemuksien lukumäärä pysyi samalla tasolla vuoteen 2014 verrattuna. Käyttöluvhakemuksia tuli yhteensä 243 kappaletta, kun edellisenä vuonna hakemuksia saapui 255.

Aineistotoimituksia oli kuitenkin vuonna 2015 selvästi enemmän (200 kpl) kuin vuonna 2014 (134). Etäkäytön asiakkaiden lukumäärä oli vuoden 2015 lopussa 304, kun edellisen vuoden lopussa asiakkaita oli 148 (vuoden 2014 lopussa 104). Etätyöpöytä on käytössä yhteensä 39 organisaatiossa. Vuonna 2014 se oli käytössä 27 organisaatiossa.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Tilastojen luotettavuus	Tilastokeskuksen tuottamien tietojen luotettavuus, % (Yrityskuvatutkimus)	82	-	-	-	-
Asiakas-tyytyväisyys	Kouluarvosana käyttäjätyytyväisyyskyselyssä	-	-	8,2	8,33	-
Julkistusten oikea-aikaisuus	Oikea-aikaisten julkistusten osuus julkistuksista, %	97	97	99	95	-2 %-yks.
Julkistusten oikea-aikaisuus	Myöhästyneiden julkistusten osuus julkistuksista, %	1,7	2,7	1,0	3,2	0,5 %-yks.
Julkistusten virheettömyys	Virheettömien julkistusten osuus julkistuksista, %	94	95	96	93	-2 %-yks.
Julkistusten ajantasaisuus	Vuosijulkistusten julkaisuviive, vk	42,4	42,0	40,1	43,1	1,1 vk
Julkistusten ajantasaisuus	Neljännesvuosijulkistusten julkaisuviive, vk	9,5	9,5	9,5	9,7	0,2 vk
Julkistusten ajantasaisuus	Kuukausijulkistusten julkaisuviive, vk	4,6	4,5	5,0	5,0	0,5 vk

Käyttäjätyytyväisyyskyselyssä saatu kouluarvosana nousi 8,20:sta (2012) 8,33:een. Muutokset ovat yleensä olleet hyvin pieniä ja tulos on ollut kouluarvosananä 8+ jo parikymmentä vuotta. Käyttäjärühmien välillä ei ole olennaisia eroja. Asiakastyytyväisyys on siis pysynyt hyvällä tasolla,

mutta selväksi kehittämiskohteeksi nähdään verkkopalvelut: erityisesti sivuston rakenteen ja haun kehittäminen. Käyttäjätyytyväisyyskyselyä on tehty joka toinen tai kolmas vuosi. Kysely lähetettiin 2 266 osoitteeseen ja vastausprosentti oli 20. Toteuttaja oli Taloustutkimus Oy.

Graafisen ilmeen uudistamisen yhteydessä tehdyt muutokset tilastokeskus.fi-palvelun etusivulle ovat parantaneet mm. uusien tilastotietojen, uutisten ja tietopalvelun näkyvyyttä ja löydettävyyttä palvelussa, mikä näkyi myös asiakaspalautteissa. Edelleenkin kuitenkin tietojen löydettävyys on kehittämiskohde. Positiivista palautetta on saatu siitä, että sivusto muutettiin – ensimmäisenä tilastovirastona Euroopassa – laiteriippumattomaksi, joten se toimii moitteetta myös mobiililaitteissa. Verkkopalveluiden kehittäminen ei resurssisyydestä edennyt suunnitellusti vuonna 2015. Osa tehtävistä siirtyi seuraavaan vuoteen.

Suoraa asiakaspalautetta kerätään 500–15 000 euron arvoisista erityisselvityksistä. Asiakkaiden antama kouluarvosanan keskiarvo oli 8,91, missä on vähäsen pudotusta edellisistä vuosista (2014: 9,11 ja 2013: 9,09). Vastaus saatiin 108 asiakkaalta ja vastausprosentti oli 21, mikä on 3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna.

Tiukentunut resurssitilanne on vähentänyt jouston mahdollisuuksia ja lisännyt riskejä tilastojen laatuun ja julkistamiseen liittyvissä yllättävissä muutostilanteissa. Hyvällä tasolla ollut julkistusten oikea-aikaisuus heikkeni edellisiin vuosiin verrattuna. Tilastojen lakkauttamisiin ja supistamisiin liittyvien muutosten ja järjestelyjen vuoksi mm. eräitä julkistuksia ei merkitty julkistamiskalenteriin ajoissa.

Keskimääräinen julkaisuviive oli kuukausitilastoilla täysin ja neljännesvuositilastoilla lähes tavoitteen mukainen. Vuositilastojen toteutunut julkistamisviive sen sijaan oli kolme viikkoa tavoitetta pidempi, ja reilun viikon pidempi kuin edellisenä vuonna. Merkittävä osa julkaisukalenterista poikkeavasti julkaistuista tilastoista oli vuositilastoja.

Lisäksi viisi julkistusta peruutettiin, koska kuukausitilastoa varten tarvittava hallinnollinen aineisto ei ollut aikataulun mukaisesti käytettävissä. Ongelma liittyi uusien rakennustunnusten käyttöönottoon. Eräiden muidenkin hallinnollisten aineistojen saamisessa oli hankaluuksia: aineistoja ei saatu sopimusten mukaisesti, sovituissa muodossa tai aikataulussa. Esimerkiksi Väestörekisterikeskuksen tietojen toimitustapa ja tietosisältö muuttuivat, mikä aiheutti huomattavasti lisätöitä ja muutostarpeita väestöpohjaisten otantojen kehikkoihin ja ohjelmakoodeihin.

Suoran tiedonkeruun kriittisimmät tilanteet liittyivät työvoimatutkimukseen. Prosessivirheen seurauksena puuttuvia osavastauksia jouduttiin täydentämään menetelmällisesti.

Tilinpidon vuosiennakon luvut tarkentuivat poikkeuksellisen paljon toisen julkistuksen yhteydessä. Tämän johdosta käynnistettiin toimenpiteet revisioriskin minimoimiseksi. Julkistusaikataulun muutoksista on sovittu yhdessä tilinpidon tärkeimpien käyttäjien kanssa.

Tilastokeskuksen SurveyLaboratorio testasi seurantavuonna kahdeksan tiedonkeruulomaketta ja toimi lomakesuunnittelun tukena. Seitsemän tilaston aineistokäsittelyssä on otettu käyttöön selektiivisiä editointia. Tulokset osoittavat, että editoinnin avulla voidaan saavuttaa merkittäviä laatu- ja tehokkuushyötyjä.

Vuonna 2015 tehtiin yhteensä 6 läpivalaisua. Kahdessa ns. temaattisessa läpivalaisussa arvioitiin otanta- ja estimointimenetelmien käyttöä. Tilastollinen läpivalaisu laajentui muihin SVT-tuottajiin: neljästä läpivalaistusta kohteesta yksi oli THL:n tuottama tilasto.

Yhteisistä järjestelmistä tai menettelyistä valmistui luokituseditori. Sen käyttöönotto aloitettiin koulutussuunnittelulla ja tiedottamisella yksiköissä. Lisäksi huhtikuussa päättyi työhakemistorakenteen käyttöönoton toinen vaihe. Se koskee perusjulkaisuja. Pienten tilastojen SAS-arkkitehtuurihanke sen sijaan on myöhästynyt johtuen mm. projektipäälliköiden suuresta vaihtuvuudesta.

Tietotekniikkaan liittyvä toiminta oli vuoden 2015 aikana viraston strategisten linjausten mukaista. ICT-strategian toteuttamista voidaan pitää, etenkin alkuvuoden merkittävät resurssiongelmat huomioon ottaen, varsin kohtuullisena. Kuitenkin kaksi strategista kärkihanketta (pienen tilastojen arkkitehtuurin yhtenäistäminen, yhdistelmä tiedonkeruun kehittäminen) etenivät suunniteltua hitaammin. Etenemistä hidastivat mm. resurssiongelmat, ennakoitua haastavammat tehtävät ja muiden projektien viivästyminen. Jatkossa onkin syytä kiinnittää nykyistä enemmän huomiota ns. ykkösprioriteetilla olevien hankkeiden etenemisen varmistamiseen ja tehtävien priorisointiin myös koko viraston tasolla. Käyttövaltuushallinnan kehittämisen edistäminen siirrettiin Valtorin IdM-hankkeen oletettua hitaamman etenemisen takia vuodelle 2016.

Loppuvuonna toiminut koulutusluokitusten ja -avainten rationalisointi - työryhmä laati ehdotuksen kansainväliseen koulutusluokitukseen ISCEDiin pohjautuvaksi koulutusluokituksiksi, jota voidaan hyödyntää kansallisessa ja kansainvälisessä tilastoraportoinnissa. Jos ehdotus hyväksytään sekä Tilastokeskuksessa että opetushallinnossa, on mahdollista saavuttaa merkittäviä hyötyjä niin tietojen laadun, vertailtavuuden kuin käytettävyydenkin kannalta.

Julkisen velan laadintajärjestelmän uudistaminen, jolla tähdättiin tarkasti seuratun tilaston tuotantoriskien pienentämiseen, toteutettiin ja käyttöön otettiin onnistuneesti seurantavuoden lopulla.

Kokonaisarkkitehtuurin ja strategian mukaisesti on uudistettu myös muita tuotantojärjestelmiä, kuten palvelujen tuottajahintaindeksi, yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, energiatilastot, kasvihuonekaasut, maksutase ja aluutilipito.

Kasvihuonekaasujen tietojärjestelmän rakentaminen eteni, mutta valmistuminen siirtyi vuoteen 2016. Panos- ja maatalouden hintaindeksien (9 kpl) tuotanto siirrettiin alkuvuonna 2015 hintaindeksien tuotantojärjestelmään, mutta järjestelmässä on valitettavasti toistuvasti ilmennyt jonkin verran toimimattomuutta, joka on kuormittanut tilastontekijöitä. Tuottajahintaindeksin ja palvelujen tuottajahintaindeksin

siirto indeksien tuotantojärjestelmään eteni ja käyttöönotto tehtäen huhtikuussa 2016.

Sähköisen kuolintodistuksen käyttöönotto -projekti ei edennyt suunnitellusti THL:n tietotekniikkaongelmien vuoksi. Manuaalisyö paperilomakkeiden kanssa jatkui toistaiseksi.

Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilaston tuottamista on pystytty kehittämään niin, että tilaston tuottamiseen tarvitaan useita henkilötyövuosia aiempaa vähemmän työpanosta. Myös julkistusta pystyttiin aikaistamaan useita kuukausia. Muiden oikeustilastojen osalta uudistukset eivät edenneet Oikeus- ja poliisihallinnon järjestelmä uudistusten viiveistä johtuen toivotulla tavalla.

Aineisto-ongelmista huolimatta rakennus- ja asuntotuotantotilastolle saatiin valmiiksi uusi tuotantojärjestelmä, joten voitiin luopua kolmesta vanhasta PowerBuilder-sovelluksesta ja kahdesta relaatiotietokannasta. Uudesta tietojärjestelmästä on teknisesti mahdollista tuottaa aiempaa helpommin toimeksiantoja ja näin vastata kysyntään, johon ei ole aiemmin voitu täysipainoisesti vastata resurssipulan ja teknisen osaamisen puutteiden takia.

Hallinnollisten aineistojen vastaanottoa Tilastokeskuksessa ollaan keskittämässä. Seurantavuonna keskitettyyn vastaanottoon siirrettiin huomattavasti suunniteltua vähemmän aineistoja järjestelmäongelmien (eXist ja Muuttuajeditori) vuoksi.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen²

Henkilöstörakenne

Henkilöstön määrätietoja 2013–2015

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Henkilöstön määrä	Henkilötyövuodet	842	832	750	736	-12 %
	- kuukausipalkkaiset	736	720	651	645	-10 %
	- haastattelijat	106	112	99	91	-19 %
	Henkilötyövuosien muutos, %	-3	-1	-10	-12	-
	- kuukausipalkkaiset	0	-2	-	-10	-
	- haastattelijat	-17	6	-	-19	-
	Harjoittelijoiden määrä, htv	11	13	0	2	-84 %
	Henkilöstömäärä 31.12.	950	910	846	795	-13 %
	Palvelussuhteiden ¹ määrä 31.12.	1 029	1 011	-	900	-11 %
Varsinaisten ² määräaikaisten osuus henkilöstöstä 31.12., %	5,6	5,7	3	5,4	-0,3 %-yks.	

¹ Palvelussuhteet sisältävät myös virkavapaalla olevat.

² Varsinaiset määräaikaiset eivät sisällä harjoittelijoita, eikä tukityöllistettyjä.

² Lisätietoja henkilöstöstä: Tilastokeskuksen Henkilöstötilinpäätös 2015

Henkilötyövuosien määrä väheni 96 henkilötyövuodella eli 12 prosentilla 832:stä 736:een. Haastattelijoiden työpanos väheni 21 henkilötyövuodella ja alitti tavoitteen kahdeksalla henkilötyövuodella. Haastattelijoiden työpanos vaihtelee vuosittain tehtävien tiedonkeruiden mukaisesti. Seurantavuonna ei tehty haastattelutyötä vaativia isoja keruita, koska kulutustutkimus siirrettiin taloudellisista syistä vuodelle 2016.

Kuukausipalkkaisten määrä väheni 75 henkilötyövuodella. Näistä 17 henkilötyövuoden vähennys johtui henkilöstön siirrosta Valtoriin. Taloudellisista syistä johtuen 19 henkilöä irtisanottiin tai he irtisanoutuivat maaliskuussa 2015. Korkeakouluharjoittelijoita oli seurantavuonna kolme. Yleensä heidän työpanoksensa on ollut 11–12 henkilötyövuotta kalenterivuoden aikana, mutta seurantavuonna se oli vähän 1,9 henkilötyövuotta.

Rekrytointikielto oli voimassa koko vuoden. Eläköityneiden ja muiden poislähteneiden tilalle ei juurikaan palkattu ketään. Resurssien väheneminen johti eräiden toimintojen hidastumiseen ja aikataulumuutoksiin. Tuotantoa vähennettiin ja panostusta kehittämistyöhön pienennettiin.

Henkilöstömäärä vuoden 2015 lopussa oli Tahti-järjestelmän mukaan 795. Luvussa eivät ole mukana palkattomalla virkavapaalla olevat. Henkilöstömäärä väheni tasaisesti koko vuoden ajan.

Määräaikaiset työntekijät ovat olleet pääosin viransijaisia. Määräaikaisten osuus on useita vuosia ollut hitaassa kasvussa, mutta silti kuitenkin melko alhaisella tasolla eli alle 7 prosenttia henkilöstöstä. Ilman tukityöllistettyjä ja harjoittelijoita osuus oli seurantavuonna 5,4, mikä on ns. varsinaisten määräaikaisten osuus. Määräaikaisten työntekijöiden lukumäärä väheni 56:sta vuonna 2014 seurantavuonna 43:een. Harjoittelijoiden ja työllistettyjen määrä väheni neljästä yhteen.

Henkilöstörakenne 2013–2015

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Henkilöstö- rakenne	Keski-ikä, v	48,4	48,5	-	48,8	0,3 v.
	Koulutustasoindeksi	5,4	5,6	-	5,5	-0,1
	Osa-aikaisten osuus, %	28	27	-	26	-1 %-yks.
	Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	78,5	79,5	-	79,5	0 %-yks.
	Henkilöstökulut kokonaiskuluista, % *	77	75	-	75	0 %-yks.

Henkilöstön keski-ikä nousi hieman. Suurin ikäluokka on 55–64 -vuotiaat, joita on kolmannes henkilöstöstä. Yli 64-vuotiaiden määrä puolittui 36:sta 17:ään. Kiivas eläköityminen näkyy niin poislähteneiden määrässä kuin tehdyissä henkilötyövuosissa.

Koulutustasoindeksi pysyi lähes ennallaan suuresta lähtövaihtuvuudesta huolimatta. Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus säilyi lähes ennallaan 58 prosentissa (2014: 59 %).

Osa-aikaisten osuus koko henkilöstöstä väheni edelleen hieman. Haastattelijat ovat vakinaisessa työsuhteessa ilman sovittua minimityöaikaa: heidän työaikaansa vaikuttaa tehtävien tiedonkeruiden määrä. Yleensä osa-aikatyötä tekevien haastattelijoiden määrä väheni enemmän kuin kuukausipalkkaisten määrä, jotka puolestaan useimmiten ovat kokoaikaisia. Osa-aikatyötä tekevistä 78 prosentilla työaika oli alle 20 tuntia viikossa. Tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta ei muuttunut edellisestä vuodesta.

Säästötoimena ja lomautusten välttämiseksi henkilöstöä kannustettiin vaihtamaan lomarahoja vapaaksi seurantavuonna. Lomarahojen vaihto vapaaksi on ollut mahdollista ennenkin. Yleensä vaihdettu summa on ollut noin 700 000 – 800 000 euroa vuodessa. Seurantavuonna vaihdettu summa oli noin 1,3 miljoonaa euroa. Karkean arvion mukaan lisäys lomarahojen vaihdossa vähensi tehollista työpanosta runsaalla 10 henkilötyövuodella. Osa vähennyksestä realisoituu vasta vuonna 2016, jonka vuoden loppuun mennessä lomarahavapaat täytyy pitää. Toisaalta henkilöstökuluja kasvattivat irtisanotuille maksetut korvaukset runsaalla 400 000 eurolla.

Työhyvinvointi ja osaaminen

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Tyytyväisyys johtamiseen	Johtajuusindeksi (VMBaro)	3,26	3,35	3,51	3,37	0,02 yks.
Osaamisen hallinta	Osaamisen johtamisindeksi (VMBaro)	3,46	3,45	3,50	3,50	0,05 yks.
Työyhteisön hyvinvointi	Sairauspoissaolot, työpäivää/htv ¹	9,8	10,1	9,0	11,5	14 %
Työyhteisön hyvinvointi	1-3 sairauspäivätapausten osuus kaikista sairaustapauksista, % ¹	75,2	76,5	76,5	77,3	1 %-yks
Työtyytyväisyys	Työtyytyväisyysindeksi (VMBaron kokonaisindeksi)	3,41	3,38	3,50	3,43	0,05 yks.
Kilpailukyky työmarkkinoilla	Hakemuksia avointa työpaikkaa kohti, kpl	17	20	- ²	31	56 %
Työjärjestelyjen joustavuus	Sisäinen liikkuvuus, kpl (eHRMinfo) ³	62	30	80	37	+23 %

¹ Lähteenä Kieku 2013 ja Tahti 2014–2015. Kiekun luvut ovat liian pienet vuonna 2014, koska kaikki sairauspoissaolot eivät ole kirjautuneet oikein siirrettäessä tietoja järjestelmästä toiseen.

² Kesäkuussa 2014 asetetun rekrytointikiellon vuoksi tavoitetta ei asetettu.

³ 1.1.2013 toteutetun organisaatiomuutoksen aiheuttama sisäinen liikkuvuus ei ole mukana, minkä vuoksi luku ei ole vertailukelpoinen seuraavien vuosien kanssa.

Seurantakohde	Mittari	2013 toteuma	2014 toteuma	2015 tavoite	2015 toteuma	2014–15 muutos
Työhyvinvointi ja osaaminen	Lähtövaihtuvuus, % ⁴	-	3,0	-	2,7	-0,3 %- yks.
	Luonnollinen poistuma, % ⁵	5,7	7,4	-	7,8	0,4 %- yks.
	Terveydenhoito, €	775 367	846 864	-	678 286	-20 %
	Terveydenhoito, €/htv	921	1 014	-	922	-9 %
	Opiskeluun käytetty aika, pv/htv ⁶	8,9	8,7	-	6,1	-30 %
	Opettamiseen käytetty aika, pv/htv ⁶	2,0	1,1	-	1,0	-9 %
	Koulutuskustannukset, €	1 122 218	1 076 358	-	770 077	-28%
	Koulutuskustannukset, €/htv	1 333	1 294	-	1 046	-19 %
	Koulutuspäiviä ⁷	2 177	2 670	-	1 902	-29 %
	Koulutuspäiviä/htv ⁷	3,0	3,2	-	2,6	-19 %
	Palkallista opintovapaata, pv ⁶	- ⁸	226	-	17	-92 %
	Palkatonta opintovapaata, pv ⁶	- ⁸	1 664	-	912	-45 %

⁴ Lähtövaihtuvuus on toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä.

Kiekun käyttöönotosta johtuen tiedot puuttuvat vuodelta 2013.

⁵ Luonnollinen poistuma on eronneiden, eläkkeelle siirtyneiden ja kuolleiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä. Ei sisällä määräaikaisesta palvelussuhteesta eronneita.

⁶ Pl. haastattelijat

⁷ Haastattelijat ovat mukana 2014–2015, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoteen 2013.

⁸ Kiekun käyttöönotosta johtuen tiedot puuttuvat.

Tiukka taloudellinen tilanne, henkilöstömäärän merkittävä väheneminen, tilastojen lakkautukset, henkilöiden työtehtävien uudelleen järjestelyt ja yt-neuvottelujen aikainen painostava ilmapiiri ovat asettaneet henkilöstön työmotivaation ja jaksamisen koetukselle. Kuitenkin VMBaron mukainen työtyytyväisyysindeksi on noussut 0,05 pisteellä. Puolet tästä noususta johtuu siitä, että alkuvuoden 2015 yt-neuvottelut ovat takanapäin ja nyt työpaikan varmuuteen uskotaan enemmän kuin vuosi sitten. Oma arvio työhyvinvoinnista kouluasteikolla oli 7,74 (2014: 7,61, 2013: 7,70).

Eläkkeelle jäi seurantavuonna 44 henkilöä, mikä on 4 enemmän kuin edellisenä vuonna. Ennätysvuonna 2013 eläkkeelle jäi 56 henkilöä. Toisen työnantajan palvelukseen siirtyi seurantavuonna 25 henkilöä, mikä on kuusi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lähtijöiden määrä on noussut vuosista 2010–2012, jolloin määrä oli 14–16/vuosi. Tietoa ei ole vuodelta 2013 Kiekuun siirtymisen vuoksi. Viime vuosina sekä lähtövaihtuvuus että luonnollinen poistuma ovat olleet Tilastokeskuksessa korkeampia kuin valtiolla keskimäärin. Lähtövaihtuvuus on haastattelijoilla korkeampi kuin kuukausipalkkaisilla.

Rekrytointi on lähes puolittunut kesäkuussa 2014 tiukentuneen rekrytointikiellon vuoksi. Avoinna olleiden pysyvien tai pidempiaikaisten määräaikaisten tehtävien määrä väheni aikaisempien vuosien noin kuudestakymmenestä seurantavuoden 34:ään. Näistä tehtävistä seitsemän oli määräaikaista johtajan tehtäviä, jotka kaikki täytettiin talon sisältä. Hakemusten määrä avointa tehtävää kohti nousi ollen nyt 31. Hakijamäärien perusteella Tilastokeskus koetaan mielenkiintoiseksi työnantajaksi, mutta heikohko työmarkkinatilanne vielä lisää hakijoiden määriä.

Sisäinen liikkuvuus kasvoi edellisestä vuodesta. Sisäisen liikkuvuuden (henkilökierto ja sisäiset työmarkkinat) sopimusten perusteella laskettu henkilömäärä oli 37, kun se edellisenä vuonna oli 30. Lisäksi organisaatiossa on edelleen tehty rakenteellisia muutoksia vastuualuetasolla. Tehtäviä on myös järjestetty uudestaan suuren poistuman vuoksi. Vastuualuemuutoksia ei ole laskettu liikkuvuuteen mukaan.

Keskitetty henkilöstösuunnittelu ja rekrytointilupien käsittely saatiin toimimaan yhteistyössä tulosyksiköiden kanssa. Prosessin sujuvuudessa on edelleen kehittämistarpeita ja siihen panostetaan tulevaisuudessa. Rekrytoinnin tukea on parannettu ottamalla käyttöön valtion uusi rekrytointijärjestelmä (Valtiolle.fi). Sen avulla on voitu toteuttaa myös sisäiset rekrytoinnit.

Hyvän johtamisen periaatteiden pohjalta uudistettu esimiespalaute toteutettiin suunnitelmien mukaisesti syksyllä. Palautekäsittelyn tärkeyttä painotettiin ja sen tueksi tarjottiin tietoiskuja ja yhteistä materiaalia. Kokemukset uudistetusta palautteesta olivat myönteisiä. Toteutusajankohta oli haasteellinen lukuisien johtajavaihdosten vuoksi. Palautteiden keskiarvo oli varsin hyvä eli 3,90. Pisteasteikko oli 1-5. Vahvin osa-alue oli toiminnan organisointi ja tavoitteiden asettaminen ja heikoin uudistumiseen rohkaiseminen.

Panostus koulutukseen romahti 20–30 prosentilla verrattaessa vuotta 2015 vuoteen 2014. Tosin vuonna 2013 koulutuskustannukset olivatkin ennätyskorkealla. Opettamiseen käytetty työaika on puolittunut kahdessa vuodessa. Toisaalta rekrytoinnin väheneminen on vähentänyt myös uusien opettavien määrä, muttei se läheskään kaikkea selitä. Mahdollisesti henkilöstön väheneminen on vähentänyt mahdollisuuksia käyttää työaikaa kouluttautumiseen.

Opiskeluajasta osa käytetään Tilastokeskuksen omaan tilasto-osaamisen koulutusohjelmaan eli TIKOon, johon voivat osallistua myös muut tilastoviranomaiset. TIKOon osallistujien määrä väheni puoleen edellisestä vuodesta. Jatko-opintojen tuki otettiin uudelleen käyttöön vuonna 2012 (2014: 35 100 € 2013: 29 200). Seurantavuonna jatko-opintojen tukea ei jaettu. Palkallista opintovapaata ei juurikaan enää käytetty ja palkattoman opintovapaan käyttö lähes puolittui.

Seurantavuonna koulutus on erityisesti painottunut ajankohtaisiin aiheisiin. Tietoteknisellä puolella on järjestetty sovelluskehittäjille tietoturvakoulutusta, .net-ohjelmoijille koodin refaktorointikoulutusta ja

uuden SAS-arkkitehtuurin käyttöönottoa tukevaa SAS-koulutusta. Tilastotuotannon prosessimalli GSBPM ja prosessien kuvaamista ohjaava JHS 152 -suositus vahvistettiin käyttöön keväällä 2015.

Prossimallikoulutusta on ollut tulosityksiköiden info-tilaisuuksissa, TIKOn syventävissä opinnoissa sekä projektitoimiston seminaarissa. Kirjanpitolain uudistamisen vuoksi on ollut siihen liittyvää koulutusta. Taloushallinto järjesti uudistetun raportointijärjestelmän liittyvää käyttäjäkoulutusta.

Henkilöstön liikunta- ja virkistystoiminta on organisoitu edelleen Tilastokeskuksen kuntoliikunta- ja kulttuuriyhdistyksen (TIKU ry) kautta. Eläköitymisen vuoksi virastolla ei ole enää liikunnanohjaajaa. Eräitä liikuntapalveluita, kuten taukojumppia, on ostettu Diacorilta.

Seurantavuonna henkilöstön työterveydenhuoltoon käytetyt menot vähenivät edellisestä vuodesta lähes 20 prosentilla. Kokonaismenojen vähenemiseen vaikuttaa myös henkilöstön määrän merkittävän väheneminen, mutta myös menot henkilötyövuotta kohden vähenivät 9 prosenttia. Seurantavuonna sairaustapausten määrä väheni 13 prosentilla, mutta sairauspoissaolopäivien määrä kasvoi prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolot olivat keskimäärin pidempiä kuin aiemmin. Sairauspoissaolojen määrä laskettuna työpäivinä henkilötyövuotta kohden nousi 10,1 päivästä 11,5 päivään tavoitteen ollessa 9,0 päivää. Haastattelijoilla sairaspöissaoloja henkilötyövuotta kohden on selvästi enemmän kuin kuukausipalkkaisilla.

Vuonna 2014 aloitetun työterveyshuollon optimointihankkeen tavoitteena on työkykyriskien hallinta ja osatyökykyisten tukeminen, esimiesten osaamisen ja oman jaksamisen tukeminen sekä työterveyskumppanuuden jämäköittäminen ja syventäminen. Terveystutkimuksella kartoitettiin työkykyriskejä. Jatkossa työterveyshuolto kutsuu henkilöitä terveystarkastukseen kohonneiden riskien perusteella, mikä korvaa ikäryhmätarkastukset.

Työtyytyväisyyskysely 2013–2015 (VMBaro)

Työtyytyväisyys- indeksit	Tilastokeskus			Koko valtio		
	2013/14	2014/15	2015/16	2013/14	2014/15	2015/16
Johtaminen	3,35	3,45	3,44	3,45	3,47	3,52
Työn sisältö ja haasteellisuus	3,69	3,69	3,75	3,70	3,71	3,72
Palkkaus	2,94	2,97	2,85	2,90	2,90	2,93
Kehittymisen tuki	3,16	3,14	3,18	3,21	3,24	3,23
Työilmapiiri ja yhteistyö	3,76	3,79	3,82	3,79	3,79	3,84
Työolot	3,68	3,44	3,64	3,62	3,58	3,60
Tiedon kulku	3,05	3,10	3,18	3,15	3,20	3,20
Työnantajakuva	3,47	3,24	3,44	3,30	3,28	3,30
Yhteensä	3,41	3,38	3,43	3,42	3,43	3,45

Työtyytyväisyyskyselyn nousujohteinen kehitys pysähtyi vuoteen 2012 ja kääntyi laskuun 2013. Vuotta 2015 koskevassa kyselyssä sen sijaan useimmat osa-alueet kehittivät suotuisaan suuntaan. Vastausprosentti vuotta 2015 koskevassa kyselyssä oli 77, kun se edellisellä vuonna oli 80.

Työolot -osa-alueen paraneminen johtuu ”Työpaikan varmuus nyt ja tulevaisuudessa” -kysymyksen arvon nousemisesta 0,67:llä. Yhtä paljon parantunut osa-alue on työnantajakuva. Nousua oli siinäkin 0,20 pistettä. Työnantajakuvaan kuuluvat työpaikan maine hyvänä työnantajana, arvojen selkeys ja ymmärrettävyys sekä niiden toteutuminen käytännössä. Edellinen kysely tehtiin keskellä yt-neuvotteluita, mikä selittää eräitä suurehkoja muutoksia.

Johtamisen osa-alueella ”Johdon toiminta esimerkkinä ja suunnan näyttäjänä” nousi 0,17 pisteellä, mutta ”oikeudenmukainen kohtelu esimiehen taholta” heikkeni 0,11:llä. Seurantavuoden aikana seitsemässä tulosyksikössä yhdeksästä vaihtui johtaja, mikä oletettavasti vaikuttaa selvästi johtamiseen liittyviin kysymyksiin. Lisäksi johtamismalli uudistui keväällä 2015. Palkkaus oli osa-alue, johon kuuluvat neljä kysymystä kaikki heikkenivät tasaisesti 0,11–0,13 pisteellä.

Tiedonkulku jatkoi paranemistaan. Tosin taso on matalahko: osa-alueista taakse jää vain palkkaus. Seurantavuonna valmistui Metka eli uusi intranet-ympäristö ja vanha Mesta suljettiin. Teknisen siirtymän yhteydessä käytiin läpi myös huomattava osa asiasisältöjä ja tarvittaessa uudistettiin niitä. Uusi järjestelmä mahdollistaa entistä vuorovaikutteisemmän viestinnän.

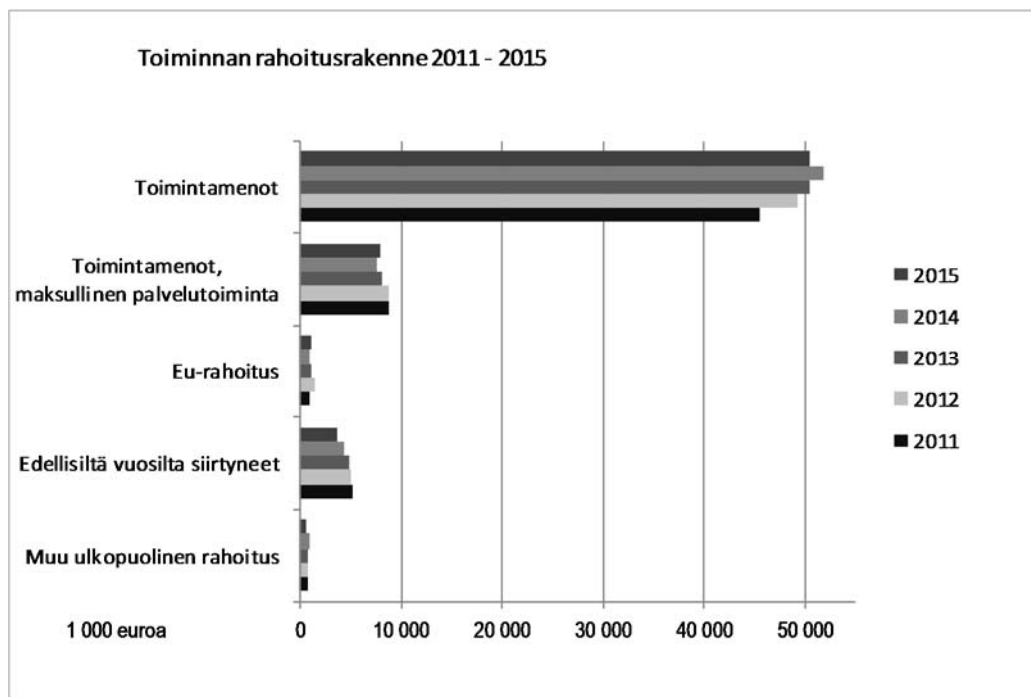
1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

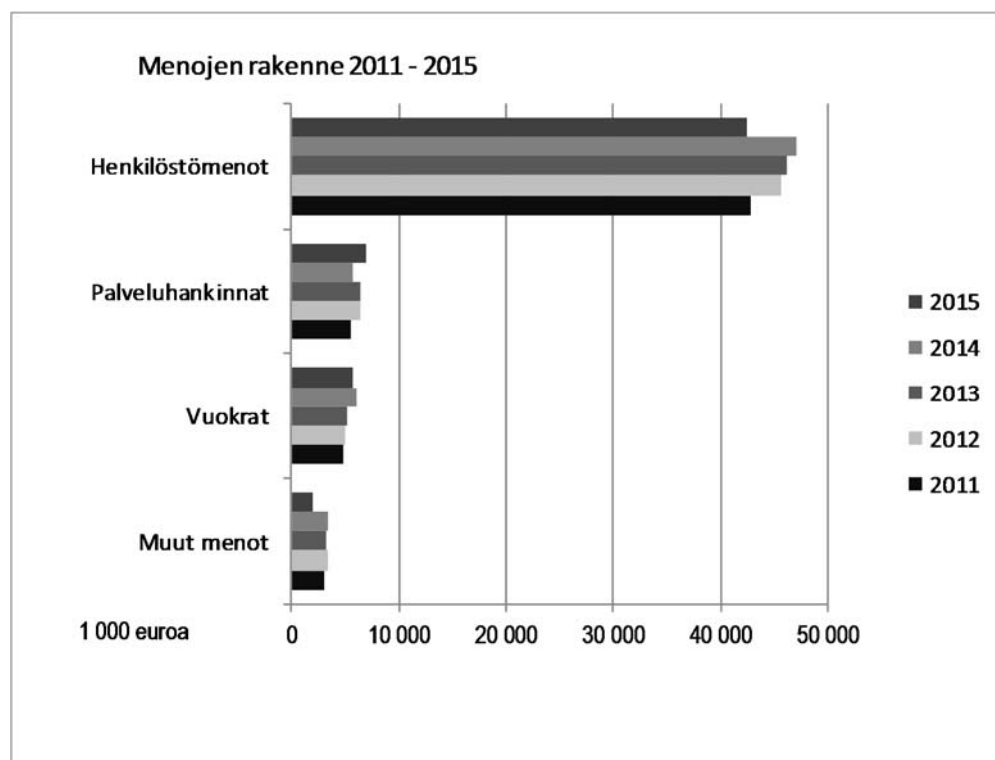
Tilastokeskuksella oli toimintavuonna käytettävissä rahoitusta kaikkiaan 63,7 milj. euroa, mikä oli 2,1 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Laskua edellisvuodesta oli 3,2 prosenttia.

Pääosa toimintavuoden rahoituksesta, 50,4 milj. euroa (79 %) saatiin valtion talousarviossa toimintamenomäärärahana. Lisäksi käytettävissä oli edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintamenorahoitusta 3,7 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 8,0 milj. euroa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 0,4 milj. euroa.

EU- rahoitusta saatiin 1,2 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 0,2 milj. euroa. Lisäksi muuta ulkopuolista rahoitusta oli käytettävissä toimintavuonna 0,5 milj. euroa, mikä muodostui pääosin yhteistyöhankkeista muiden valtion virastojen ja laitosten kanssa. Summaan sisältyy muiden momenttien käyttöoikeutta 37 000 euroa osaamisen kehittämiseen.

Tilastokeskuksen kokonaismenot olivat toimintavuonna 57,0 milj. euroa, joissa laskua edelliseen vuoteen verrattuna 5,2 milj. euroa. Suurimman menoerän muodostavat edellisten vuosien tapaan henkilöstömenot, jonka osuus oli 75 % kokonaismenoista. Henkilöstömenoissa oli laskua edelliseen vuoteen verrattuna 4,6 milj. euroa. Palveluhankintojen osuus oli 12 %, vuokrien osuus 10 % ja muiden menojen osuus oli 3,5 % kokonaismenoista.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Toimintavuonna Tilastokeskus sai valtion talousarviosta rahoitusta kaikkiaan 52,7 milj. euroa. Rahoituksesta pääosa, 50,4 miljoonaa euroa, oli toiminta-menomäärärahaa. Arvonlisäveromenoihin saatiin rahoitusta 2,3 milj. euroa. Arvonlisäverotuloihin kirjattiin miljoona euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määrärahaa oli käytössä 3,7 milj. €

Vuoden 2015 talousarvioesityksessä Tilastokeskuksen kokonaismenoiksi budjetoitiin 59,9 miljoonaa euroa. Tuloja budjetoitiin 9,6 miljoonaa, joista maksullisen toiminnan osuudeksi arvioitiin 7,5 milj. euroa ja muiksi tuloiksi 2,1 milj. euroa.

Tilastokeskuksen menot vuonna 2015 olivat 57,0 milj. euroa. Tuloja saatiin 9,7 miljoonaa, joista maksullisen toiminnan tuloja 8,0 miljoonaa euroa ja muita tuloja 1,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 6,7 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tilastokeskuksen tuotot vuonna 2015 olivat 9,7 milj. euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen on 1,5 %. Suurin tuloerä oli maksullisen toiminnan tuotot tilastotuotteista ja -palveluista 7,4 milj. euroa, joka on 0,3 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2014. Nousu johtui valtion virastoilta ja laitoksilta saatujen tulojen kasvusta. Toimitilojen vuokratuottoja ja käyttökorvauksia saatiin saman verran kuin edellisenä vuonna eli 0,6 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat 14 % ollen 1,5 milj. euroa. Tulolajin sisällä tapahtui muutoksia: tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta vähenivät 67 %, sen sijaan tuotot EU:lta kasvoivat 29 %. Muita tuottoja kirjattiin 0,3 milj. euroa.

Toiminnan kulut olivat 56,9 milj. euroa, mikä on peräti 5 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Suurin osa kulujen laskusta aiheutui vähentyneistä henkilöstökuluista, joissa laskua on 4,1 milj. euroa (9 %). Aine-, tarvike- ja tavaraostoihin käytettiin 78 % vähemmän varoja kuin edellisenä vuonna. Muutos johtuu siitä, että tyypilliset kyseisen kululajin hankinnat kuten atk-laitteet ja -tavarat ja puhelimet ovat siirtyneet Valtorin hankittaviksi ja ne laskutetaan palveluiden kautta. Sama koskee kululajeja atk:n käyttöpalvelut, tietoliikennepalvelut ja tietokoneiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut, joissa oli huomattavaa laskua. Atk-palveluiden ostot valtion virastoilta ja laitoksilta kasvoivatkin 2,6 milj.€ Palkeilta ostettujen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden kulut vähenivät 14 %. Lasku johtuu Palkeiden hintojen laskusta sekä suoritemäärien pienenemisestä. Henkilöstön koulutus-, työterveys- ja virkistyspalveluihin käytettiin 25 % vähemmän varoja kuin edellisenä vuonna.

Muut kulut pienenevät 22 %, mikä johtuu siitä, että matkustusmenot vähenivät 0,3 milj. euroa ja ohjelmistojen käyttöoikeusmaksut 0,2 milj. euroa. Julkaisuvaraston arvo pieneni hieman. Atk-ohjelmien valmistus omaan käyttöön vähentää toiminnan kuluja 0,6 milj. euroa. Käyttöomaisuudesta tehtiin poistoja 0,5 milj. € jossa kasvua on 20 %.

Rahoitustuottoja ja -kuluja on vähän. Maksullisen toiminnan suoritteista perittiin arvonlisäveroa 1,0 milj. euroa ja hankintamenoista maksettiin arvonlisäveroa 2,3 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Tilastokeskuksen taseen loppusumma on 5,4 milj. euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen on 0,8 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo on laskenut lähes 20 % (0,7 milj.). Aineettomien hyödykkeiden, kuten ostettujen ja itse tehtyjen atk-ohjelmien, tasearvo laski 11 %. Koneita ja laitteita on taseeseen kirjattu enää 38 tuhannen euron arvosta, jossa vähennystä on 0,3 milj. € Tämä johtuu siitä, että palvelimet siirrettiin Valtorille ja muuta taseeseen arvostettavaa aineellista käyttöomaisuutta ei Tilastokeskuksella juurikaan ole.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo on laskenut jonkin verran. Julkaisuvaraston arvo on vähentynyt edelleen ja se on enää 13 tuhatta euroa. Lyhytaikaisten myynti-, siirto- ja muiden saamisten arvo on pysynyt ennallaan n. 2,5 miljoonassa eurossa. Saamisiin kirjataan maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan saatavia sekä EU:lta laskutettavia matkakorvauksia ja muita saamisia.

Oman pääoman arvo (5,4 milj.) pysyi edellisen vuoden tasolla ja vieraan pääoman arvo (10,9 milj.) laski 7 %. Vieraan pääoman eristä merkittävin on 8,4 milj. euron siirtovelka, joka muodostuu pääosin lomapalkkavelasta henkilöstölle. Saatujen ennakoiden määrä lähes puolittui 140 tuhanteen euroon. Ostovelkojen määrä puolittui ollen 0,6 miljoonaa euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tilastokeskuksen johto vastaa talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Tilastokeskuksen johdon tavoitteena on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti huolehtia siitä, että virastossa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäiset valvontamenettelyt, jotka varmistavat:

1. Tilastokeskuksen toiminnan ja talouden lainmukaisuuden ja tuloksellisuuden
2. Tilastokeskuksen hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen
3. Tilastokeskuksen johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Valvontamenettelyt kattavat myös Tilastokeskuksen vastattavina olevien varojen hoidon sekä toiminnot ja tehtävät, jotka Tilastokeskus on ulkoistanut.

Tilastokeskuksen johto on arvioinut vuoden 2015 tilinpäätöksen yhteydessä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa COSO ERM -viitekehyksen laajuudessa. Lausuman laatimisessa on käytetty apuna Tilastokeskuksen johdon riskiarviota, valtiontalouden tarkastusviraston ja sisäisen tarkastuksen tarkastusraportteja sekä tilastojen läpivalaisuraportteja.

Arvioinnin tuloksena voidaan todeta, että

- toiminnan ja talouden lainmukaisuutta ja talousarvion noudattamista, omaisuuden ja varojen turvaamista, toiminnan tuloksellisuutta sekä oikeiden ja riittävien tietojen antamista taloudesta ja tuloksellisuudesta koskevia varmistavia menettelyjä ja järjestelyjä voidaan pitää niiden riittävyden ja tehokkuuden osalta pääosin asianmukaisina. Talouden ja toiminnan suunnittelua ja seurantaa tehdään annetun ohjeistuksen mukaisesti, mutta vuoden aikana toiminnan toteutuman ennakointi, tulovirtojen arviointi ja toiminnan sopeuttaminen kehykseen vaatii selkeitä toimenpiteitä asiantilan parantamiseksi.
- suunnittelun ja toimintatapojen määrittelyn taustalla oleva käsitys talouden ja toimintaympäristön riskeistä on arvion mukaan kattavasti toteutettu ja ajan tasalla. Tilastokeskuksen johto on kertomusvuonna arvioinut keskeisiä toimintaa uhkaavia strategia-, operatiivisia-, taloudellisia- ja vahinkoriskejä. Keskeiset strategiset riskit koskevat budjettirahoituksen riittävyyttä, tilastoviranomaisen puolueettomuutta, hallinnollisten aineistojen saatavuutta ja laatua sekä teknologian ja tietojärjestelmien uudistamista. Riskien arviointia on lisätty myös toiminnan ja talouden suunnittelussa. Riskien arviointia ja hallintaa sekä poikkeamaraportointia on syytä kehittää edelleen, sillä erityisen merkittävän riskin toiminnalle tuovat toimintarahoituksen ja henkilötyövuosimäärän väheneminen.
- toiminnan perusprosessit sekä niihin liittyvät vastuutukset, määräykset ja menettelytavat ovat arvioinnin perusteella säädösten ja määräysten mukaisia ja antavat perusteet tulokselliselle toiminnalle. Tilastokeskuksen organisaatiomuutoksen ja uuden johtamismallin käyttöönoton myötä on edelleen tarvetta selventää tulosityksiköiden tehtäviä ja vastuita sekä yksiköiden välisiä rajapintoja niin tehtävien, kontrollien kuin sisäisen valvonnan osalta. Lisäksi on syytä selventää Tilastokeskuksen ja ulkoisten palvelutoimittajien (mm. Palkeet, Valtori) osalta tehtävien vastuita ja rajapintoja. Aineistojen ja järjestelmien käyttöön liittyvää käyttöoikeuksien hallintaa tulisi kehittää, jotta käyttöoikeuksien muutoksiin ja/tai poistamiseen liittyvät prosessit hoidetaan asianmukaisesti.
- taloushallinnon perusprosessit ja menettelytavat ovat arvioinnin perusteella talousarvioasetuksen edellyttämällä tasolla ja niiden yksityiskohtainen vastuuttaminen ja määrittely työjärjestyksessä ja taloussäännössä täyttää talousarvioasetuksen 69 b §:ssä säädetyt vaatimukset. Edelleen on syytä panostaa hankintatoimen dokumentaation tuottamiseen ja säilytykseen koko hankintaketjun osalta ja annettujen ohjeiden mukaisesti.
- tulosityksiköiden vastuulla olevien EU-varojen hallinnoinnin ja valvonnan riittävyyttä ja varojen hoitamista yhteisön säädösten ja täydentävien kansallisten säädösten ja määräysten mukaisesti voidaan pitää hyvänä.

- tuloksellisuuden ja johdon laskentatoimen voidaan katsoa täyttävän talousarvioasetuksen 55 §:n asettamat vaatimukset. Johdon laskentatoimea on määrätietoisesti kehitetty ja sen todetaan toimivan hyvin erityisesti vuosiseurannan osalta.

Sisäisen valvonnan arvioidaan toimivan Tilastokeskuksen toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.8 Arviointien tulokset

Tilastojen kansainvälistä arviointia on vähennetty. Sosiaalitalastoista arviointeja ei tehty lainkaan.

Eurostatin arviot yritystilastoista 2013–2015

Tilastointialue	Arvio 2013	Arvio 2014	Arvio 2015	Arviointi 2015
Lyhyen aikavälin tilastot (STS)	VG	VG	VG	Täysin vaatimusten mukainen. (Arviointi on keväältä 2015, jolloin ei ollut otettu huomioon rakennuslupatietojen puutteita.)
Rakennetilastot (SBS)	VG	VG	VG	Vaatimusten mukainen. Vain yksi sarja lähetetty kahteen kertaan. (Arvio koskee vain liitteitä 1-4 ja 8).
Yritysrekisteri	VG	*** ¹	P	Yritykset muodostuvat yhdestä oikeudellisesta yksiköstä ts. käytössä ei ole aito yritysyksikkö
Teollisuuden hyödyketilasto	VG	VG	VG	-
Matkailutilastot	VG	VG	VG	Lähes täysin vaatimusten mukainen, mutta kynnsarvon käyttö edellyttää estimointia, jota ei ole tehty.
Tietoyhteiskuntatilastot	G	VG	VG	Kaikki data on toimitettu ajoissa.
T&K-tilastot	VG	VG	VG	Kaikki data on toimitettu ajoissa.
Innovaatiotilasto	VG	-	VG	Kaikki data on toimitettu ajoissa.
Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa	VG	VG	VG	Datasta toimitettu 100 prosenttia.
Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla	VG	VG	VG	Datasta toimitettu 100 prosenttia.
Palvelujen ulkomaankauppa	VG	VG	VG	-
Maksutase			VG	Maksutasetiedot ovat vaatimusten mukaiset. Eurostat kannustaa edelleen aineiston laadun parantamiseen.

¹ Yritysrekisterin arvioinnissa *** tarkoittaa, että yritysrekisterin käytöstä tarvitaan lisätietoja

VG: Very good compliance, all required data (with minor exceptions) is delivered in time

G: Good compliance, few elements are missing or small delays in data delivery

P: Data is partly available but major elements of compliance are missing or deadlines are not respected

N: A large part of the data is missing or there are major delays in deliveries

Vuonna 2015 Eurostatin tekemien yritystilastojen arvioinnissa tilastot saivat parhaan mahdollisen arvion lukuun ottamatta yritysrekisteriä.

Yritysrekisterissä olisi pitänyt ottaa käyttöön tilastoyksikköasetuksen (696/93) mukainen yritysüksikkö, mitä Tilastokeskus ei ole tehnyt. Tavoitteena on ottaa asetuksenmukainen yritysüksite käyttöön vuonna 2018.

Seurantavuonna tehtiin julkisen talouden alijäämä ja velkatilastointia koskeva EDP-tarkastuskäynti Eurostatista. Vierailun yhteydessä tehtiin tarkennuksia Suomen alijäämään vaikuttaviin menetelmäpäätöksiin. Tarkennuksen vaikuttavat jo tilastovuotta 2015 koskevien tilastojen laadintaan.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Seurantavuonna Tilastokeskuksessa havaittiin kaksi väärinkäytöstapausta, joista toinen oli työajan ja toinen maksuaikakortin väärinkäyttöä. Maksuaikakortin väärinkäytöksellä saadun edun yhteissumma oli 47,50 euroa, joka on palautettu Tilastokeskukselle. Työajan väärinkäytös johti henkilön irtisanomiseen.

2 Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma

Osaaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA +LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	998 759,19	1 040 787	1 040 786,75	0,00	100 %
11.04.01 Arvonlisävero	998 759,19	1040 787	1040 786,75	0,00	100 %
Tuloarvio tilit yhteensä	998 759,19	1 040 787	1 040 786,75	0,00	100 %

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirto määrärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Ede llisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	54 573 162,96	52 667 314	45 962 703,75	6 704 610,64	52 667 314,39	0,00	3 657 755,72	54 013 755,72	47 309 145,08	6 704 610,64
28.0129 Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arvio määräraha)	2 794 162,96	2 311 314	2 311 314,39		2 311 314,39	0,00				
28.30.01 Tilastokeskuksen toimintamenot (netto b) (siirtomääräraha 2v)	51 779 000,00	50 356 000	43 651 389,36	6 704 610,64	50 356 000,00		3 620 815,32	53 976 815,32	47 272 204,68	6 704 610,64
28.60.12 Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)							36 940,40	36 940,40	36 940,40	0,00
Määrärahatilit yhteensä	54 573 162,96	52 667 314	45 962 703,75	6 704 610,64	52 667 314,39	0,00	3 657 755,72	54 013 755,72	47 309 145,08	6 704 610,64

Tilastokeskuksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Tilastokeskuksella ei ole valtuuksia.

3 Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	7 386 311,95		7 038 256,34	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	573 515,42		562 039,17	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 735 019,81</u>	9 694 847,18	<u>1 947 158,09</u>	9 547 453,60
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	239 366,42		1 082 645,86	
Henkilöstökulut	42 512 768,76		46 632 474,33	
Vuokrat	5 677 334,23		6 079 848,83	
Palvelujen ostot	6 868 296,05		5 637 548,36	
Muut kulut	1 699 153,90		2 186 619,74	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9 980,03		-19 454,79	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-619 045,97		0,00	
Poistot	473 204,90		393 440,82	
Sisäiset kulut	<u>80 542,38</u>	<u>-56 941 600,70</u>	<u>0,00</u>	<u>-61 993 123,15</u>
JÄÄMÄ I		-47 246 753,52		-52 445 669,55
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 087,49		1 349,16	
Rahoituskulut	<u>-41,10</u>	2 046,39	<u>-2 460,70</u>	-1 111,54
JÄÄMÄ II		-47 244 707,13		-52 446 781,09
JÄÄMÄ III		-47 244 707,13		-52 446 781,09
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 040 786,75		998 759,19	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-2 311 314,39</u>	<u>-1 270 527,64</u>	<u>-2 794 162,96</u>	<u>-1 795 403,77</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-48 515 234,77</u>		<u>-54 242 184,86</u>

TK-21-896-14

29.2.2016

4 Tilastokeskuksen tase

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	31 139,28		44 686,88	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 933 292,36		2 029 869,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>854 316,50</u>	2 818 748,14	<u>1 087 613,40</u>	3 162 169,28
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	38 005,45		360 033,22	
Muut aineelliset hyödykkeet	2 022,77		2 022,77	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	<u>40 028,22</u>	<u>897,03</u>	<u>362 953,02</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		2 858 776,36		3 525 122,30
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Keskeneräinen tuotanto	20 000,00		20 000,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>13 211,97</u>	33 211,97	<u>23 192,00</u>	43 192,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	938 868,52		1 382 932,18	
Siirtosaamiset	394 297,92		362 907,59	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>1 207 532,35</u>	2 540 698,79	<u>950 264,73</u>	2 696 104,50
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	<u>1 067,85</u>	<u>1 067,85</u>	<u>977,85</u>	<u>977,85</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		2 574 978,61		2 740 274,35
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>5 433 754,97</u>		<u>6 265 396,65</u>
		31.12.2015		31.12.2014
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-2 369 173,31		-2 369 173,31	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 071 738,90		-2 767 142,97	
Pääoman siirrot	48 511 533,73		53 937 588,93	
Tilikauden tuotto-/kulu jäämä	<u>-48 515 234,77</u>	-5 444 613,25	<u>-54 242 184,86</u>	-5 440 912,21
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	140 013,24		295 390,05	
Ostovelat	637 258,78		1 240 854,66	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	773 787,35		872 274,53	
Edelleen tilitettävät erät	750 932,86		916 477,80	
Siirtovelat	8 422 896,87		8 346 229,12	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>153 479,12</u>	<u>10 878 368,22</u>	<u>35 082,70</u>	<u>11 706 308,86</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		10 878 368,22		11 706 308,86
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>5 433 754,97</u>		<u>6 265 396,65</u>

5 Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta.

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen;

Budjetointia koskevia muutoksia ei ole tehty vuonna 2015.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi;

Tilastokeskuksella ei ollut vuodenvaihteessa merkittäviä valuuttamääräisiä laskuja.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen;

Tilastokeskuksen tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä Valtiovarainministeriön määräyksiä ja ohjeita.

Valmistusta omaan käyttöön oli 619 045,97 euron arvosta.

Vuonna 2014 omaan käyttöön valmistusta ei pystytty kirjaamaan järjestelmäteknisten syiden vuoksi.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Tilastokeskuksen yhdenmukaisten periaatteiden, säännösten ja määräysten mukaisesti.

Julkaisuvaraston vuoden 2015 lopussa olevat vuonna 2014 ilmestyneet julkaisut on arvostettu epäkuranteiksi julkaisuiksi. Epäkuranttiusvähennys on niiden osalta yhteensä 21 383,82 euroa.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

Tilastokeskuksessa ei ole tehty aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa;

Tilinpäätösvouden ja edellisen vuoden tiedot ovat vertailukelpoisia keskenään.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa;

Tilastokeskuksella ei ole tilinpäätösvouden jälkeisiä olennaisia tapahtumia, joita ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Liite 2: Talousarvion toteutumalaskelmaa täydentävä laskelma nettobudjetoiduista tuloarvioista ja määrärahoista

Tilastokeskuksen nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen käyttö vuonna 2015		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös
			siirto seuraavalle vuodelle	siirto seuraavalle vuodelle		
28.30.01	Bruttomenot	61327 802,76	59 906 000	53 348 324,03	60 052 934,67	
Tilastokeskuksen toimintamenot	Bruttotulot	9 548 802,76	9 550 000	9 696 934,67	9 696 934,67	
(siirtomääräraha 2v)	Nettomenot	51 779 000,00	50 356 000	43 651 389,36	6 704 610,64	50 356 000,00
						0,00

Momentin numero ja nimi	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
28.30.01	Bruttomenot		56 969 139,35		
Tilastokeskuksen toimintamenot	Bruttotulot		9 696 934,67		
(siirtomääräraha 2v)	Nettomenot	3 620 815,32	53 976 815,32	47 272 204,68	6 704 610,64

Liite 3: Tiedot arviomäärärahojen ylityksistä.

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4: Tilastokeskuksen tiedot peruutetuista siirretyistä määrärahoista.

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 4.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely, joka sisältää selvityksen viraston ja laitoksen henkilöstökulujen jakautumisesta palkkoihin ja palkkioihin ja tulosperusteisiin eriin, johdon palkoista ja palkkioista, luontoisetujen yhteenlasketusta arvosta, lomapalkkavelasta, eläkekuluista ja muista henkilöstösivukuluista.

Tilastokeskuksen henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	35 068 606,87	38 271 194,29
Palkat ja palkkiot	35 000 997,91	38 647 354,38
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	67 608,96	-376 160,09
Henkilösivukulut	7 444 161,89	8 361 280,04
Eläkekulut	6 635 913,95	7 434 152,46
Muut henkilösivukulut	808 247,94	927 127,58
Yhteensä	42 512 768,76	46 632 474,33
Johdon palkat ja palkkiot, josta	826 400,75	963 616,18
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	789,29	358,11
Johto	289,29	358,11
Muu henkilöstö	500,00	0,00

Liite 6: Tilastokeskuksen suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7: Tilastokeskuksen kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8: Tilastokeskuksen rahoitustuotot ja –kulut

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 8.

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tilastokeskuksella ei ole talousarviotaloudesta annettuja lainoja.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tilastokeskuksella ei ole arvopapereita ja oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

TK-21-896-14

29.2.2016

Liite 11: Tilastokeskuksen taseen rahoituserät ja velat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Tilastokeskuksella ei ole valtiontakauksia ja -takuita.

Tilastokeskuksen muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 427 190,72	7 427 190,72	7 427 190,72	5 570 393,04	0,00	20 424 774,48

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	7 427 190,72	7 427 190,72	7 427 190,72	5 570 393,04	0,00	20 424 774,48

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 15: Velan muutokset

Tilastokeskuksella ei ole velan muutoksia.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tilastokeskuksella ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatiota.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 17.

6 Allekirjoitus

Tilastokeskuksen tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 29. helmikuuta 2016.

Marjo Bruun
Pääjohtaja